

2. március 8.

és meg erősítette
indult megint az
gy botot és el-
ért és vásárolt
ekedett sokszor
minde lakosá-
lentsen az, hogy
kar ellőni? És
tt őt megfogni,
kosnizi maggid
pásbar magasra
a. Es egyen tör-
acsipni semmi-
a bir a városi
uraság nagyon
ár minden bolt-
g ugy se lehetett
? Ez az uraság
kiment és nem
ben az időben
még kenyér a
tallért lopni és
er már elfogyott,
hoz híven, hogy
uraság éjszaká-
között szokott
jszakán az örök
k mind n üzletre
boltot, hogy el-
örök nem láttak
k semmit, de az
nyitja az üzletet
ól egy tallért és

tolvaj
yszerű ruházat
k és mondta:
szabadon és nem
városi uraság-
n itéletet hoz

és táská
n kapható
ndősnel
si (Unik-us.) 16.

figyelem!
3136-1

drászat
hajnosok és
ák) kéztését,
hajmosát, ma-
gzem.
minder szin-
szes kozme-
k kaphatók.
je

Juliska
13. utvarban.

ltó
képes 1/2 kilogram-
nyiségben kapható

Gyula
Piata Unirei 7. sz

zárvédő
ekete, barna és
1286

szijguártó
Ferdinánd 77.
edvezmény!

szvári közvet-
környékén na-
két—három-
eg elcsérelném
modern városi
itók díjaztat-
omtelep—jel-
etnek.

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron
L. Pop, — Brassai-utca 10.

Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 455
Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cimzen-
dők. Kéziratokat nem
adunk vissza és nem őriz-
hetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

V. évfolyam, 54. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. adar 9.

1922. március 9. Csütörtök

Előfizetési árak

Romániában
Egész évre ..... 320 le
Félévre ..... 170 le
Negyedévre ..... 90 le
Egy hónapra ..... 30 le
Egy szám ára pályaudvaron
és vidéken is 1 le 50 bani

Csehszlovákiában
Egy hónapra ..... 25 ck
Egy szám ..... 1 ck

Hugoszláviában
Egy hónapra ..... 20 dinár
Egy szám ..... 1 dinár

Mexikó

Keleturópa sokmillió zsidója alól szakították ki a legtöbbit évek a ta-
lajt. Amióta a háború megkezdődött ők
a legtöbbet szenvedő martírjai ennek
a dantei kornak. Galiciában üldöz-
tetés, Lengyelországban sanyarga-
tás, Litvániában, Fehéroroszország-
ban gyilkolás és pogrom. És Ukraj-
nában előrehaladó és visszaözlő
komitások kényokedvények véres és
fájdalmas játékszerei a zsidó nép e
legjobbjai. A helyzet vizsgálatlan.
Bárhová tekintenek, sehol fehér zászló,
amely nekik intene, sehol kéz, amely
hívna őket, sehol ország, amely be-
fogadná. Nem is földönfutók, mert
hiszen futni sem engedik őket, át sem
engedik a határokon. Még azok az
országok is, amelyek valaha euró-
paiaknak mondták magukat, ma kér-
getnek nekik a szivükre és sorompókat
állítanak a határookra. A napokban
kellett tudomásul vennünk, hogy Né-
metország is kiutasítja keleti zsidóit.
Aki az hitték, hogy német földön
biztonságban vannak, most vehetik
a vándorbotot és mehetnek tovább.
Ez amit Berlin megcsinált, azt már
megcsinálta Budapest sokkal drasz-
tikusabban és megcsinálta Bécs is.
Kelet bolygó zsidóinak nem akar tü-
relmes lenni a föld.

Most azonban Amerika felől ér-
kezik vigasztaló hang. Nem Észak-
amerika felől, mert ha Északamerika
valamiskét emberségesebb is volt,
mint Európa elszegényedett és agyon-
nyomorított országai, csak morzsáit
adta az alamizsnának. Bebecsátott
évente néhány ezer hazátlan keleti
zsidót, de a szenvedő milliók tömege
továbbra is ott maradt Keleten, mint
az eleven testek vérző és jajgató he-
katombái. A latin Amerika tárta el-
érszékbe: Mexikó. A mexikói köz-
társaság elnöke proklamációt akar
küldeni Keleturópa üldözött zsidó-
ságához: telepedjenek le Mexikóba.
A mexikói kormány földet és életle-
hetőséget ígér a zsidó bevándorlók-
nak, mihely megérkeznek, mexikói
állampolgárokká nyilvánítja őket,
minden bevándorló zsidónak egy éven
át napi egy dollár segélyt ad és több
éven át adómentességet biztosít nek-
ik. Nemes és megható ajánlat. A
keleti zsidót a szülőföldje kiűldözi, a
házaja nem akar tudni róla, a szom-
széd nem ismeri el, mert ukrán, vagy
orosz, vagy lengyel: a nemes mexi-
kóiak azonnal egyenjogusítják, pol-
gárjogot adnak nekik, földet és eg-
zisztenciát, testvérüknek fogadják. Es
azt se kérdezik, hányan vagytok,
ezren, tizezren, százezren, vagy mil-
liónál is többen. Mexikó nagy, hatal-
mas földjei hevernek parlagon és a
mexikói kormány tudja, hogy a zsi-
dóságban hatalmas konstruktív erők
szunnyadnak és ahová tömegei letele-
pednek, oda vért, életet és az élet
friss nedveit viszik magukkal.

Honnan tudja ezt a mexikói kor-
mány? Mexikó népe spanyol eredet.
Ugyanabból az országból vándorolt
a nép Amerikába, ahonnan a zsidó
népet Keletre kergették. Talán ép
egyidőben is. Ezernégyezer kilencven-
kettőben fedezte fel Kolumbusz Kris-
tóf Amerikát, ugyanebben az évben
kergették ki Spanyolországból a zsi-
dókat. Spanyolország a világ leg-
gazdagabb állama lett: a spanyol
király birodalmáról sohasem ment le
a nap. De ez a gazdagság csak kis
ideig tartott. Még a zsidóktól elko-
bozott és elharácsolat vagyonok sem

segítettek: amióta Hispánia kiöpe-
rált a testéből a zsidóságot, ezt az
eleven gazdasági energiát, az ország
minden külső és belső kincsei elle-
nére kezdett hanyatlani. Spanyolor-
szág ma már a történelem tanulsá-
gán keresztül látja meg a mult ször-
nyű bűnét és igyekszik jóvátenni.
Félévvel ezelőtt történt, hogy a spa-
nyol kormány visszahívta a Balká-
non, Levantében, Kisázsiaiban letele-
pedett zsidóit. De ezek a zsidók
Spanyolországba nem mennek vissza
többé. Nos a mexikói spanyolok,
akik a pyrenneusi félszigetnek ugyan-
gy emigránsai, mint a keleti zsidó
milliók, most okosságból és ember-
ségéből fogalmazzák a kiáltványt,
amely Mexikóba szólítja a világ hon-
talanjait, Kelet zsidóinak százezreit.
Nem fognak rosszul járni velük,
egészen biztos.

Minket csak az tölt el szomorú-
sággal, hogy ezeknek az üldözött
százezreknek Mexikóba kell menniük,
holott néhány lépésnyire tőlük ott
van az áhitott föld, az őshaza, Pa-
lesztina. De Palesztina is ma még
csak fukarul nyithatja meg sorom-
póit, csak a száznaknak, legföljebb

az ezreknek, egyszerűen: száz-
ezreket és milliókat még nem bír
eltartani. Csak az vizsgálatl bennün-
ket, hogy Kelet zsidó tömegei Mexikó-
ban is megtartják zsidó karakterüket,
fentartják nemzedékeiket, a zsidó
nemzet és Palesztina számára. És ha
a tárgyalások a zsidó nép vezérei
és a mexikói kormány között lefoly-
tak és Mexikó végre kibocsátja zsidó-
hívó kiáltványát és a zsidóság száz-
ezrei valóban hajóra szállnak, átkel-
nek a tengeren és letelepednek
Mexikó kövér prerijein, ezt az álla-
potot is csak olyannak kell tekin-
teni, amely a hazátlan és földtelen
zsidókat visszaadja hazájuknak és a
földnek. Nyilván nagy tömeg keleti
zsidó ottmarad új hazájában, de
egészen biztos, hogy egy nagy több-
ség átmenetnek fogja tekinteni ezt
a helyzetet és ha ők maguk ott is
hagyják energiájukat, testi és lelki
erejüket, hogy a befogadó országot
felvirágoztassák, utódaikat a kövér
mexikói földről elküldik a kopár pa-
lesztinai földre, hogy ott érvénye-
sítsék tudásukat és ott gyümölcsöz-
tessék a modern gazdaság eszközeit,
amiket az új haza földjén szereztek.

Látogatás Mihali Tivadarnál, Kolozsvár szenátorjelöltjénél

Az Uj Kelet munkatársától.

Ma kezdődik Kolozsváron a szen-
átorválasztás, amely előreláthatólag
két napig fog tartani. Két jelölt küzd
Kolozsvár szenátusi mandátumáért:
Isacu Aurél, a nemzeti párt jelöltje
és Mihali Tivadar miniszter, az egy-
eségesítő bizottság elnöke. Nagy fel-
tűnést keltett, hogy Mihali, aki köz-
jogi funkciója révén látszólag a kor-
mány erdélyi exponense, nem a libe-
rális párt programjával, hanem

**mint pártönkivüli jelölt kéri a
kolozsvári választók bizalmát.**

Érdekesnek tartottuk ebből az al-
kalomból felkeresni a régi erdélyi
politikust, hogy magatartásáról és
programjáról megkérdezzük.

— Miért nem csatlakozott Minisz-
ter ur a jelenlegi pártok valamelyiké-
hez s miért lett pártönkivüli?

— Nézze kérem — feleli mihali,
— három évtizeden át gyakorlati po-
litikát folytattam s ugyanazt teszem
most is. Utálok a pártfegyelmet és
a teoretikus politikát.

A magyar impérium idején min-
dig a román nemzetiségi politika har-
cosa voltam. A román impérium át-
vétele óta, felelős állásomban ugyan-
ezt a politikát hirdetem. Mert sze-
rintem ettől függ az állami konszo-
lidáció. A románok alatt

**a magyarok, zsidók és a szászok
jogainak védője lettem.**

Vajda, Averagescu és Bratianu alatt is
mindig kifejezést adtam annak a
meggyőződésnek, hogy a termelő
munka, a békés fejlődés, a megértés
és megnyugvás csak akkor fog be-
következni, ha az itt élő nemzetisé-
gek jogait az állami élet minden
megnyilvánulásában respektálni fog-
juk. Nem szabad abba a hibába es-
nünk, amelybe a osztrák-magyar
monarchia esett, amely a nemzetiségi
kérdést oly módon akarta megoldani,
hogy a nemzetiségeket egymás ellen
játszotta ki és jogaitak csorbította.
Mindenesetül minden állampolgár legyen egyforma
jogokkal és kötelezettségekkel felru-
házza. De mert ezt eddig nem sike-

rül elérnem, mert a pártfegyelm
súlyosan ránehezedik a szabad véle-
mény megnyilatkozására, kiléptem a
pártok kötelékéből s ma az egy-
eségesítő bizottság élén is régi meg-
győződésemet vallom.

— Komolyan mondom, — folytatta
Mihali Tivadar — boldognak érzem
magam, hogy egyik párthoz sem tar-
tozom. Most szabadon áldozhatom
minden energiámat arra, hogy békés
megegyezést teremtsék a pártok kö-
zött. Csak ez vethet véget az áldat-
lan harcnak, amely az alkotó munka
utjában áll.

— Mi a véleménye a miniszter
urnak az Erdélyi Zsidó Néppárt meg-
alakulásáról és a párt tiltakozó
manifesztumáról?

Az Erdélyi Zsidó Néppárt meg-
alakulását rokonszenvvel fogadtam —
volt a válasz. — Nem is lehetett ez más-
képen, hiszen Önök ugyanazt csinálják
ma, mint egykor én társaim a ma-
gyar uralom idején. Akkor én voltam
fiatal, ma Önök azok s az a politikai
lelkesezés, mely bennünket hevitett,
hogy elnyomott testvéreinket emberi
és politikai jogaikhoz juttassuk, éle-
tem legszebb emléke marad. Önök is
tapasztalhatták, hogy a

**a zsidó nemzeti mozgalmat sze-
retettel támogattam mindenkor.**

Sajnálattal kellett tapasztalnom, hogy
a választói listák kijavítása elmaradt
s ezzel lehetetlenné vált, hogy par-
lamentari képviselést nyerjenek, holott
minden nemzetiségnek elvitathatatlan
joga, hogy speciális érdekeinek kép-
visellete legyen. Örömmel láttam volna
a magyarok, zsidók, szászok képvise-
letét benn a parlamentben s remé-
lem, hogy ez rövidesen be is fog kö-
vetkezni.

**Ismerem mozgalmuk erejét, nagy
ethikai értékét, a cionizmus cél-
ját s örömmel szögezhetem le,
hogy ez a mozgalom az állam
törvényes keretén belül maradt.**

— Mondjam önnek most azt,
mindig jóbarátságban éltem zsidó
polgártársaimmal? Ez ugy hangza-
nák, mintha ezzel akarnám szava-
zataikat megnyerni. Kérdezze meg

zsidó ismerőseimet, ők majd meg-
mondják. Mindig bizalommal fordul-
tak hozzám és soha nem csalódtak.
Ez a bizalom pedig nem mai keletű,
visszanyulik évtizedekre...

Mihali Tivadar szavait őszinte
belső meggyőződés szinezi. Kis szü-
netet tart, emlékeibe merül, majd
emelkedett hangon fejezi be a be-
szélgetést:

— Engem az események izgazol-
nak. Nem a pártok a fontosak, ha-
nem a pártok közötti haramónia. Ha
ez sikerül megteremteni, ha az itt
élő emberek lelkében a megelégedett-
ség virága fog kinyílani, ugy politi-
kám jó volt, helyes volt s mert ezt
hiszem és vallom, ezért politizálok.
Ha nem sikerül... Fáradt vagyok a
sok izgalomtól, megyek a falumba
pihenni.

Erre azonban aligha kerülhet sor,
mert a rokonszenves Mihali Tivadart
holnapra előreláthatólag Kolozsvár
szenátorává választják.

Győznek a liberálisok

**Mosoiu tábornoknak négy,
Vajdának két mandátuma
van. A kormány megegye-
zik a nemzeti párttal. A
parasztpárt népszavazást
akar**

Az Uj Kelet tudóstól.

A kamarai választások harmadik
napján a legtöbb erdélyi mandátum
sorsa eldőlt. Megállapítható, hogy
Erdélyben a liberális párt győzelme
nem olyan arányú, mint a régi ki-
ráltságban, bár ebben az ország-
részben is tekintélyes számú man-
dátumhoz jutott. A regáltbéli választá-
sok eredményét még nem hozták
nyilvánosságra, de az előjelek sze-
rint a kormány nagyarányú győ-
zelme várható. Az eddig ismeretes
erdélyi eredmények a következők:

Kolozsvár: Socol Aurél nemzeti
párti győzött Stefanescu liberális ellen.
Alsóárpás (Fogaras m.). Popa Lis-
canut választották meg Dobrescu Aurél
nemzeti párti ellen.

Tölgyesen Valeanu György nemzeti-
pártit választották meg.
Hunyadon A. Barzant választották
meg liberális programmal.

Hátszegen Garboician liberális lett a
képviselő.

Marosillyén H. Moldován liberálist
megválasztották.

Nagyküllőmegye 3 járásában két
helyen a liberálisok győztek, egy helyen
pótválasztás lesz.

Ujaradon Kautsch Minály sváb je-
lölt lett a képviselő.

Vingán Paraschiv Licaret liberális-
pártit választották meg.

Tordán dr. Boeriu volt kolozsvári
lakásügyi kormánybiztos a megválasz-
tott képviselő.

Nagybányán megválasztották Take
Jonescu volt miniszterelnököt.

Marosludason Mateiu Joan liberális
a képviselő.

Boksán Lipován György liberálist
választották meg.

Módoson P. Obedeau liberális győ-
zött.

Nagyszentmiklóson pótválasztás lesz.
Billóden Kreuter József sváb a meg-
választott képviselő.

Gataian Ramnatiu liberális.

Lippán Jonescu liberális győzött.

Buziason dr. Cosma Aurél minisztert
választották meg.

Abrudbányán megválasztották Russu
Abrudeanu liberálist.

Szászkabányán Vajda Sándort választották meg 4000 szótöbbséggel. Vajdának már két mandátuma van.

Facséton Hadan Aurél nemzetipárti lett a képviselő.

Tekén Dr. Nemes Simon ügyvédet választották meg nemzetipárti programmal Vapadatu liberális ellen.

Szászváros. Mosiu tábornok itt kapta harmadik mandátumát Vlád Auréllal szemben.

Dragomirestiben (Máramaros megye) a választást szabálytalanságok miatt megsemmisítették.

Zilahon Mosoiu tábornok a megválasztott képviselő. Mosoiuak ezzel 4 mandátuma lett.

Krasznán Lepadatu eddigi képviselőt nemzetipárti programmal újból megválasztották.

Szilágyosomlyón dr. Deleu Viktor nemzetipártit 2600 szavazattal megválasztották Jacoban liberális 260 szavazata ellenében.

Dés dr. Miksa Romulus nemzetipárti 4500 szavazattal győzött Boca József volt államtitkár avareseánus 1200 szavazatával szemben.

Magyarlápón Popovics Mihály volt minisztert nemzetipárti programmal.

Alsójárán Marie György nemzetipártit nagy szótöbbséggel választották meg.

Topánfalván Remus Pistor liberális választották meg.

Lugoson valószínűleg pótválasztás lesz Cajus Brediceanu nemzetipárti volt erdélyi miniszter és Biberea liberális között.

Oravicián dr. Braniste nemzetipárti vezet 800 szavazattal Marodi liberális ellen, aki a „Vitorul” szerkesztője.

Resicán nagy harc folyik Molin nemzetipárti és Popovics liberális között, utóbbi győzelme valószínű.

Déván Groza volt miniszter győzött. Szászrégenben Mandrescu Simon liberális a megválasztott képviselő, akit Marosvásárhelyen is megválasztottak.

Nyárádszeredán Bernády Györgyöt választották meg.

Szamosújváron Serban nemzetipárti vezet, de valószínűleg pótválasztásra kerül a sor Tripon liberálissal.

Bethlenben Pavelea nemzetipárti nagy többséggel vezet Juga kolozsvári ügyvéd liberális ellen.

Temesmegyéből az a hír érkezett, hogy eddig 5 liberális és 2 nemzetipártit választottak meg.

Tölgyesen Valeanu nemzetipárti vezet 400 szótöbbséggel.

Brassóban Gradisteanu liberálispartit, a Banca Romaneasca igazgatóját választották meg Popovics Mihály volt miniszter, nemzetipártival szemben.

Nagyenyedben Agarbiceanut, a „Patria” szerkesztőjét választották meg nemzetipárti programmal.

Szelistyén, ahol Lupas nemzetipárti lett a képviselő Strica liberálissal szemben.

Tenkén Lázár Aurél nemzetipárti megválasztása bizonyos, miután az eddig beérkezett bizottsági jelentések szerint 3804 szavazata van liberális ellenjelöltjének, Campeanunak 305 szavazata van szemben.

Zernesten Mosoiu tábornok közlekedési miniszter lett az új képviselő.

Apahidán Hatiegan Emil egyetemi tanár nemzetipárti megbuktatta kollégáját Banescut, a liberális párt kolozsvári vezérét.

Szatmáron dr. Pop Mihályt választották meg nemzetipárti programmal.

Rasináron dr. Piso liberális megbuktatta Goga Oktavian volt minisztert.

Marosvásárhelyen Mandrescu Simon liberális győzött 96 szavazattal Tóthfalussy magyar jelölt ellen.

Pécskán Goldis László nemzetipárti a megválasztott képviselő.

Pankotán és Világoson Pop-Csicsó volt miniszter pótválasztásra kerül.

Magyarigenben Vajda Sándort megválasztották.

Balászfalván is nemzetipárti jelölt győzött dr. Balan személyében.

Erdődön Satu János liberális. Nagysomkúton pótválasztás lesz dr. Lideu liberális és Panaitescu parasztpárti között.

Máramrosszigete Mihályi Péter dr. liberálispartit választották meg.

Kisjenőn dr. Stefan Vazul liberális megválasztották.

Gurahoncon dr. Groza János liberális megválasztották.

Radnán Cristian Tomulescu liberális megválasztották.

Borosjenőn Vaitoiannu tábornok belügyminiszter 1000 szavazattöbbséggel győzött Goldis Lászlóval szemben.

Simándon dr. Justin Karsieu nemzetipártit megválasztották.

A mezőbányai kerületben Décey esperes nemzetipártit választották meg.

Bethlenben Pavelea Oktavian dr. személyében a nemzeti párt győzött.

A liberális listát a maga egészében a következő helyeken választották meg:

Argesban. élén Bratianuval, Craiova, Olt, Ramanati, Tutova, Vaslui, Mehedinti, Gorj, Valcea és Durostor megyékben.

Craiován 6 liberális és 2 ellenzékít, Vaslinban, Dambovitza, Muscelben és Constanzaiban a liberális jelöltek közül 1—1 parasztpártit is megválasztottak.

Politikai körökben most már egyre nagyobb határozottsággal beszélnek, hogy a kormány nagyarányú győzelme ellenére is a választások után

mindent el fog követni, hogy a nemzeti pártot kiengesztelje. A „Lupta” szerint a király a parlament megnyitása után kihallgatáson fogadják az erdélyi politikusokat és nyomtatékosan felhívja őket, hogy az ország érdekében lépjenek be a kormányba.

A „Luptatorul” szerint Bratianu kormányát mindjárt a választások után, még a génuai konferenciára elutazása előtt, át fogja alakítani.

Az „Epoeca” szerint a parasztpárt a parlament első ülésén tiltakozó deklarációt fog felolvasni a választási erőszakoskodások miatt és aztán kivonul a parlamentből. Ugyancsak az „Epoeca” írja, hogy a parasztpárt a választások után Gyulafehérvárt nagy népgyűlést fog tartani. A párt népszavazást akar rendezni, hogy a nép szabadon, kényszer nélkül feleljen arra a kérdésre, törvényesen folytatták-e le a mostani választásokat.

A magyar pártok a magyar jelöltek visszautasítása miatt legközelebb Kolozsvárt nagygyűlést fognak tartani, amelyen tiltakozni fognak alkotmányos jogaik kismizmizés miatt. A tiltakozó határozatot eljuttatják a népszövetséghez.

Beszélgetés Schober kancellárral Ausztria és Románia gazdasági viszonyáról

Az Uj Kelet tudósítójától

Bécs, márc. 8. Az Uj Kelet munkatársának sikerült Schober birodalmi kancellártól, hosszabb kihallgatást kapni. Schober éjjel-nappal dolgozik, hogy Ausztriának a jövő lehetőségeit biztosítsa. A cél érdekében kötelességtudástól eltekintve, nem ismer se fáradtságot, se pihenést.

— Milyen Ausztriának jelenlegi politikai viszonya az utódállamokhoz, különösen Romániához?

— Hogyha a múlt évi hangulatot és az utódállamokhoz való akkori helyzetünket tekintetbe vesszük, meg kell állapítanunk, hogy mindkettő hatalmas változásokon ment keresztül. Az utódállamokhoz való jelenlegi viszonyunk teljesen korrekt, sőt mi több, barátságos és összeköttetésünk majdnem valamennyi szomszédállamunkkal megvan. A békeszerződésből eredő kérdéseknek rendezésére nézve a tárgyalások olyan mederben haladnak, hogy az a jövőre nézve a legszebb reményekkel kecsegtet. Én nagy elégtétellel látom, hogy Ausztriának nem kis része van ennek az új közép-európai szellemnek a megteremtésében.

— Ami Nagyromániát illeti, mondhatom, hogy Románia külpolitikája és a miénk között sohasem voltak nézeteltéré-

sek és sűrűdások. A gazdasági összeköttetés szilárd és közvetlen. A fegyverszünet után azonnal teljes mértékben vettük fel újra az összeköttetés fonalát és remélem, hogy a forgalom központossítása és a közvetlen tárgyalások révén ennek a két államnak — amelyek terményei olyan szerencsésen kiegészítik egymást — barátsága és gazdasági összeköttetése még szorosabb és melegebb lesz.

— Mi a kancellár ur véleménye a génuai konferencia esetleges eredményéről?

— Génuában egy nagykonceptióju kísérlettel próbálkoznak a világ gazdasági életének újjáépítéséről. Bármily paradoxonnak is hangzik: mégis egy bizonyos értelemben igaz, hogy Közép és Dél-Európa népei és államai gyorsabban voltak képesek a politikai és gazdasági újraközlekedést inaugurrálni, mint a jobban kifejtett Nyugateurópa. Ha azonban a génuai konferenciának az az eredménye lesz, amit a béke igaz barátai remélnek, akkor ez az eredmény, különösen a dunai államokra nézve hatalmas jelentőségű lesz, mert ezek geográfiai és termelési helyzetüknél fogva képesek lesznek a világgazdaság helyreállításában a legnagyobb szolgálatokat tenni.

— „Cionista ébredők garázdálkodása.”

— Egy-két kolozsvári laposka egy idő óta előfizetői programjába vette az Uj Kelet-et, a Zsidó Nemzeti Szövetséget, a cionizmust és általában a zsidókat. A pruszlikus, pántlikás hejehuja-fajmagyar újságírás rosszul jövedelmez, hát jöjjenek a zsidó témák, a botrányok, panamak, ébredő héberek és egyéb előfizető-főző fantasztikumok. A harcias laposkák mindig előszedik a zsidóságnak egy kiváló példányát, aki azért is kiváló, mert hiszen a zsidóságból kiválik és ezt a példányt tomahawk vagy pardon, fokes gyanánt kerengetik fejük körül, úgy verekszenek ellenünk. A fokes szegény szilánkokká züllik ebben a hareban, de mihaszna, a mi fejünk ép maradt, a zsidók feje is: egy se dől be előfizetőnek. Az ezeket és tizezreket, akik mellettünk vannak, sose szólaltatja meg a fajmagyar reggeli laposka és délutáni puszpajtása, csak a „kiváló” egyeket. Most cionista héjasokról írunk, akik egy Blau Pál nevű kereskedő-szerkesztőt állítólag inzultáltak. A fajmagyarabb reggeli azt írja erről a botrányról, hogy fiatal emberek „ordítottak erre a Blau nevű szerkesztő-kereskedőre aztán nyul gyorsasággal eliramodtak.” A kevésbé fajmagyar délutáni pedig orvtámadást ordít és utonállást emleget, mert néhány fiatalember Blau kollegánkat „meg akar-

ta támadni.” Mi az ügyet nem ismerjük, akár csak akarták megtámadni jeles kartársunkat amaz orv ébredő cionistalegények, akár ténylegesen ordítottak rá: elítéljük őket érte. Annál is inkább, mert nem tűrhetjük, hogy egy újságíró-kartársunkat sérelem érje. Mi ugyan csak délutáni lapársunktól tudjuk meg, hogy Blau Pál, a Kurländer és Ullmann cég főnöke, kartársunk, de elhisszük neki. Szórol-szóra ezt tudjuk meg Kurländer Pálról. „Dr. Blau Pál néhány hónap előtt Jesurun címmel egy kiválóan szerkesztett magyaryelvű zsidó hetilapot adott ki, amely rövid idő alatt páratlan népszerűsége telt szert. Az ő érdeme, hogy legutóbb esdőtől mondott a zsidó néppárt terve is.” Ha lapársunk írja, elhisszük. A Jesurun valóban egy kiváló franciául megszerkesztett zsidó folyóirat, nem tudtuk, hogy dr. Kurländer Ullman magyarra fordította. Mi még nem láttuk. Az igaz, hogy nekünk rossz értesüléseink vannak, csak most tudjuk meg, hogy a zsidó néppárt megbukott, ép a többször érintett dr. Ullmann Pál esetének kapcsán és ezt is csak a két fajmagyar lapárs zsidóbarát cikkéből.

— Masaryk hetvenkétéves. Prágából jelentik: Csehországban tegnap ünnepelte Masaryk köztársasági elnök hetvenkettedik születésnapját. A kamarában ez alkalommal leleplezték Masaryk mellszobrát.

A kolozsvári szefard-ügy döntőbírósa előtt

Az elnök a nyúl ánoosság kizárás mellett

Az Uj Kelet tudósítójától

Hosszu előzetes tárgyalások és megbeszélések után ma végre összeült az a választott bíróság, amely hivatva van dönteni a kolozsvári ortodox hitközségből kivált szefardok és az anyahitközség közötti ügyben. A hitközség belement abba, hogy a két fél egy-egy papi és ugyancsak egy-egy világi bíróval képviseltesse magát a tanácsban. A tanács mellé a hitközség is, a szefardok is bizalmi embereiket küldték ki.

A tanács elnökét a két fél hozzájárulásával a beszterei ortodox iróda nevezte ki Brizsk Morche tasnádi főrabbi személyében. A hitközség részéről Sehlüssel Dávid munkácsi, a szefardok részéről Heller Salamon máramarosszigeti dájének képviselik a bíróság papi tanácsát. A világi bírák közül Stern Lipót (Brassó) a hitközséget, Barch Salamon (Lekence), a szefardokat képviseli.

Az ortodox hitközség hivatalból való kiküldöttéi: Bergner Mór hitközségi elnök és Adler Sámuel alelnök. Kiküldöttek: Schwartz Jakab, Hirsch Adolf, Grünfeld Májor, dr. Pollák Sándor, Weinstein Béni és Zélig Samu. A szefardok képviselőit elfogadták: Helmann Ferencet, Herschkovics Mór, Baumhaft Náthánt, Weisz Lázárt, Mamorstein Samut és Sebestyén Dávidot. A bíróság elnöke kérsére jegyzőtül Klein Nándort, a dési hitközség titkárát delegálták. A bíróság szerdán délután kezdte meg üléseit a Kolozsvári Chevra Kadisa üléstermében.

Elnök fölkéri a bíróság tagjait és a pártok delegátusait, hogy írják alá a választott bíróság döntésének elismeréséről szóló nyilatkozatot. Schwartz Jakab a nyilatkozat szövegét kifogásolta. Kifejtette, hogy csak abban az esetben bírhat érvénnyel, ha azt a bíróság minden tagja egyhanguan hozza. Minthogy ez a nyilatkozatból hiányzik, kéri a kitétel szabatos megjelölését. Hasonló értelemben szólal föl Stern Lipót is.

Elnök felolvastatja Klein Nándor jegyzővel a választott bíróságra vonatkozó szervezeti szabályzat idevonatkozó részét. A hitközség delegáltjai kívánják, hogy abban az esetben, ha a papitanács tagjai között az ítélet tekintetében differenciák merülnek föl és az ítélet szótöbbség alapján jönne létre, ez megfelelő lehet legyen. A szervezeti szabályok ugyanis ebben az esetben úgy rendelkeznek, hogy a különvéleményű bíró által kijelölt tíz talmudi tekintély közül a másik két bíró kijelölhet valakit, aki ez ügyben való végérvényes véleményre jogosult. Ez pedig irányadó ebben az ítéletben.

Hirsch Adolf általános figyelem közepette kéri az elnököt, hogy ebben a nemesak az országész zsidóságot érdeklő elvi jelentőségű ügyben engedjen a legpártatlanabb igazságosság követelményeinek és ne ragaszkodjon formáságokhoz. A bíróság erre tanácskozársra vonult vissza és körülbelül harminc peremulva az elnök kijelentette, hogy a nyilatkozatot a hitközség képviselői kívánsága szerint fogják átfofogalmazni. Ennek megtörténte után az elnök öt óra körül rövid beszéd kíséretében megnyitotta a tárgyalást. A beszédben hangsúlyozta, hogy a bíróság működése az ügy békés elintézésére fog irányulni.

Névsorolvasás közben kiderült, hogy a szefardok Glanzer Mór (Nagyvárad) védőül jelölték meg.

Grünfeld Májor kéri a bíróságot, hogy amíg a hitközség nem jelöli meg saját ügyészét, addig Glanzer ne gyakorolhassa tisztségét. Bergner Mór megállapítja, hogy a beszterei főrabbi által történt megbeszélések alatt Ullman főrabbi maga határozottan kívánta a paritás teljességéért is, hogy mind a két félnek egyenlő

képviselő

lomban sz

A bíró

a hitközs

ügyben e

dos prók

elnök az

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

akik nem

Szefard-ügy előtt

**rosszág ki-
elét**

gyalások és végre össze-
róság, amely a kolozsvári
vált szefárdok
zötti ügyben.
bba, hogy a
s ugyanezek
képviseltesse
tanács mellé
fardok is bi-
két fel tozza-
ortodos iró-
dehe tsnádi
hitközség ró-
munkási, a
ller Salamon
ek képviselik
A világi bi-
(Brassó) a hit-
(Lekence). a

ég hivatalból
r Mór hitköz-
muel alelnök.
Jakab, Hirsch
s Zélig Samu-
télül elfogad-
Herschkovics
ut, Weisz Lá-
t és Nebes-
g elnöke ké-
Nándort, a
delegálják. A
kedzte meg
hevra Kadisa

róság tagjait
t, hogy írják
ág döntésének
nyilatkozatot.
tkoztat szöve-
fejtette, hogy
n bírhat ér-
róság minden
za. Minthogy
nyzik, kéri a
jelölését. Ha-
al föl Stern

Klein Nándor
bírószágra vo-
abályzat ide-
hitközség dele-
gy abban az
es tagjai kö-
en differenciák
ítélet s.ötöb-
e, ez megfe-
szervezeti sza-
az esetben
y a különvé-
előlt t. z. tal-
a másik két
aki e: ügy-
eleményre jo-
adó ebben az

ános figyelem
köt, hogy eb-
szágrész zsidó-
ntatásokról ügy-
tatlanakb igaz-
veinek és ne
gokhoz. A bi-
ra vonult visz-
harminc perc-
entette, hogy
a hitközség
szerint fogják
megiörténte
k körül rövid
megnyitotta a
dben hangsú-
g működése az
fog irányulni.
zben kiderült,
Glanzer Mórt
jelölték meg.
eri a bíróságot,
g nem jelöli
addig Glanzer
ségeit. Bergner
gy a beszercei
megbeszélések
maga határo-
s teljes ségért
éneket egyenlő

képviselése legyen. Hasonló érte-
lemben szólalt fel Sajovic Nathán is.
A bíróság elhatározza, hogy amíg
a hitközség nem jelöl ki ebben az
ügyben egy „toén“-t, addig a szefar-
dok prókátora sem szólhat fel. Az
elnök azután felszólította azokat,
akik nem tartoznak a bírósághoz és
akik nem a felek delegátusai, hogy
távozzanak a helyiségből. Ez a köve-
teles vitát provokált, mert a hitköz-
ség tagjai a nyilvánosság kizárását a
demokrácia elvei ellen valónak tar-
tották. Az elnök azonban ragaszkod-
ott dr. Pollák Sándor erőlyes tiltá-
kozása ellenére is a nyilvánosság
kizárásához. Szabó Imre a zsidó
sajtó nevében kérdezi, vajjon végig
hallgathatja-e az ülést. Az elnök azt
feleli, hogy jelentéktelen „din tóráról“
van szó és nem érdemes, hogy a
sajtó vele foglalkozzon.

— Boocsásson meg főrabbi ur —
mondotta az újságíró — de én va-
gyok hivatal elbírálni, hogy mi or-
szágos érdekű és mi nem.
Az elnök azonban a nyilvánosság
teljes kizárása mellett határozott és
egy a jelenvolt hitközségi tagok és a
sajtó képviselője is kénytelen volt
elugyni a termet.

Most dr. Pollák Sándor kimerítő
jelentésben adta elő a szefard szaka-
dás előzményét és lefolyását.

**Betörték
egy főtéri üzletbe
Száz ezer leí a kár**

Az Uj Kelet tudósítójától.
Vakmerő és rejtélyes bűnügy fog-
lalkoztatja a kolozsvári államrend-
őrség detektívjeit. Abraham Dezső, a
Főtéri Pálmay és Főris cég főnöke
jelentést tett a rendőrségnek, hogy
keddről szerdára virradó éjjel ismer-
etlen tettesek betörték a cég Má-
tyas király-tér 13 szám alatti üzle-
tébbe s azt szinte teljesen kifosztot-
tak. Reggel, amikor kinyitotta az
üzletet, meglepetéssel látta, hogy az
árú nagyrésze hiányzik, a többi ped-
ig a földön hevert nagy összeviss-
zaságban. A házipénztárt felfeszít-
tett fedéllel szintén a padlón találta
s a benne volt több ezer leí készpénz
hiányzott belőle.

A feljelentés alapján két detek-
tív azonnal a betörés helyszínére
sietett, hogy a vizsgálatot megejtse.
A legalaposabb kutatás ellenére sem
tudták az üzletben a tettesek kilé-
téről vonatkozó nyomra akadni. A
falak is érintetlenek voltak, ugy-
szintén az üzlet redőnyei, ami amel-
lett bizonyított, hogy a tettesek nem
az utca felől hatoltak be a helyi-
ségbe. A rejtély azonban csakhamar
megoldódott, mikor a detektívek az
üzlet hátsó részében mészaköpor hul-
ladékokat fedeztek fel a padlón. Ez
ravezette a detektíveket egy vas-
ajtóra, melyet a homályban eddig
nem vettek észre. Az ajtó mögötti
lejárólépeső a pincébe vezet, ahol a
detektívek felfedezték, hogy a szom-
szédos pincével közös vasrácsos ab-
lakot lefeszítették. A szomszédos
pince a Fortuna-étterem alatt van
s a betörők a vendéglőből jutottak
le oda.

A további kutatás megállapította,
hogy a betörők előre kidolgozott
terv szerint dolgoztak s közöttük
kellett lennie egynek, aki a visz-
onyokat ismeri. Erre vall az is, hogy
a közös udvaron több áruló jelle-
akadtak a detektívek, melyből meg-
állapították, hogy az ellopott árut
az épület mögötti Boeckay-utca felé
szállították el. Állítólag tanuja is van
a betörésnek, aki a hajnal előtti
órákban két kocsi látott az épület
hátsó kapujánál várakozni. Valószínű,
hogy a betörők ezeken vitték maguk-
kal az ellopott holmit.

Pálmayék kára megközelíti a száz-
ezer leit. Az ellopott áru pontos ér-
téket azonban csak a hiány leltár-
szerinti megállapítása után lehet
majd meg tudni. Ilea detektívfőnök,
aki személyesen vezeti a nyomozást,
azon a véleményen van, hogy a be-
törést olyanok követték el, akik már
több más helyen is hasonló módon
dolgoztak Kolozsváron.

**Románia Génuában bejelentí
a teljes leszerelést**

**Összeült a belgrádi konferencia. Mit követel a
kisantant. Lloyd George mégis távozik**

Az Uj Kelet tudósítójától.

Tegnap kezdődött meg a kisantant
belgrádi konferenciája, amelyen a
génuai kérdést tárgyalják. A román
delegáció csak ma érkezett Belgrádba
és így a jogoszláv és cseh delegá-
tók a románok nélkül kezdtek meg
az értekezletet.

**A belgrádi konferencia nem tár-
gyalja azokat a kérdéseket, ame-
lyeket a bukaresti és a pozsonyi
konferenciákon már megbeszél-
tek.**

Csak a génuai konferencián napi-
rendre kerülő gazdasági kérdésekről
preecizozzák a kisantantant állás-
foglalását. Az „Adeverul“ cikket ír
a belgrádi és a génuai konferenciá-
ról és a következőket jelenti: Romá-
nia a génuai konferencián ki fogja
jelenteni, hogy készségesen résztvesz
Középeurópa gazdasága újjáépítésé-
nek nagy munkájában, de felhívja a
konferencia figyelmét Románia ne-
hez helyzetére, minnek főoka az ide-
gen okkupáció okozta károk. Kérni
fogják a külföld segítségét a román
valuta konszolidálására. Ami Orosz-

országot illeti, a román kormány
hangsúlyozni fogja, hogy Orosz-
szággal jószomszédi viszonyban akar
élni, ennek előfeltétele azonban,
hogy róla sohase határozzanak nél-
kül ismerje el a bevezetett ténye-
ket.

**Románia deklarálni fogja, hogy
szívesen hozzájárul a legtelje-
sebb leszereléshez, ha garantálják
területének sérthetetlenségét.**

Az „Izbanda“ írja, hogy a kisantant
a génuai konferencián követelni fogja,
hogy róla sohase határozzanak nél-
kül. Ki fogja jelenteni, hogy nem
járul hozzá Ausztria és Magyaror-
szág helyreállításához, ha az saját
államainak kárára történik. Románia
ezenkívül követelni fogja a moszkvai
aranyat. A jóvátételi bizottság lon-
doni konferenciájára Diamandi román
delegátust küldték ki, aki most Lon-
donba érkezett.

Londonból ma távirat érkezett,
eszerint az angol kormányválság
megoldását csak ideiglenesnek tekint-
tik. Politikai körökben az a meg-
győződés, hogy Lloyd George né-
hány hét múlva távozni fog.

**A cionisták jónak tartják
Palesztina alkotmányát
Weizmann nagy beszéde a
zsidó ideálok megvalósulásáról**

Az Uj Kelet tudósítójától.

Megirtuk már, hogy Chaim Weiz-
mann, aki fúradhatatlanul viszi or-
szágból országba a zsidó eszmét, leg-
utóbb Glasgowban tartózkodott, ahol
két nagy politikai beszédet mondott
a tiszteltetűre összehívott népgyűlésen.
A beszédeknek azt a részét, amely-
ben a zsidó-arab kérdéssel foglalko-
zott, kivonatossan már ismertettük. De
vannak e beszédekben olyan markáns
részletek, amelyek az első tudósítá-
ból kimaradtak. Valóssággal salak-
tisztító munkát végzett Chaim Weiz-
mann és csak a csökönyös rosszindu-
lat maradhat meg e beszédek mel-
lett, amelyekkel a cionista munkát
diszkreditálni akarják.

— Nem frázis — mondta a fele-
lősségtudat komoly hangsúlyozásá-
val — hogy az egész világ zsidó-
sága Palesztina felé sóvárog. Az a
nap, amelyen ideálink meg fognak
valósulni, mindinkább közeledik és
ami után törekszünk, kezd formába
szökkenni. Lehet hogy ezek a
formák itt-ott nem szép formák,
de realitások. Nem tagadom, hogy ez
a realitás sok nehézséggel van össze-
köttve. Ilyen nehézség többek között
az ugynevezett dupla nemzetiség is.
Ez a nehézség azonban ne okozzon
gondokat senkinek se.

**Azok a zsidók, akik letelepednek
Palesztinában, épen olyan jó pa-
lesztinaiak lesznek, mint amilyen jó
angolok azok a zsidók, akik An-
golországban maradnak.**

A palesztinai zsidóság nem fog
beleavatkozni azoknak a zsidóknak
a dolgába, akik nem mentek ki Pa-
lesztinába.

Ami pedig az arabokat illeti, tel-
jesen hamis és helytelen az az állí-
tás, hogy Palesztinában a zsidók és
a cionizmus idézte elő a nehézsége-
ket. Valamilyen összefüggés van talán
Palesztina újjáépítése és az arabok
nemzeti nyugtalankodása között, de
az arabság elégtelensége nem est-
pán ebben gyökerezik. Egyiptomban
nincs cionizmus és ott mégis nagyob-
bak a bonyodalmak és nehézségek,
ugyszintén Indiában, Mezopotámiában
és Irországban is, ahol pedig cioniz-
mus egyáltalán nincsen. Nagyon
rövidlátó ez a politika és azt bizo-
nyítja, hogy elfogultságból minden
akadályért a zsidókra hártják a fele-
lősséget.

A palesztinai nehézségek termé-

szetesen következményei az általá-
nos világrengésnek. Az egész Kelet
megrendült, a kormányzat funda-
mentuma és tekintélye szét van
zúzva és az autoratív kormányzás-
hoz most keresik az új formákat.
Az a kérdés, hogy az emberiség ér-
dekéből mi a fontos? Az-e, hogy
valóságga legyen a zsidó nép évez-
redes törekvése, hogy nagy civilizá-
törikus hatalommá erősítsük a zsi-
dóságot, vagy az, hogy Palesztina
továbbra is terméketlen sivatag ma-
radjon? Mindenkinek el kell ismer-
nie, hogy első a civilizáció erőte-
nyezőinek olyan erősítőjezővel való
megszaporítása, mint minővé Palesz-
tinában a zsidóság válhatik, fonto-
sabb a világ érdekéből, természet-
esen az alatt a feltétel alatt, hogy a
zsidóság nem fogja nemzeti otthon-
ának kiépítésével megakadályozni
az arabok nemzeti fejlődését. Az
egész világ minden népe között a
zsidó nép az utolsó, amely meg
akarná zavarni az arab fejlődést.
Mi olyan Palesztinára gondolunk,
amely

**egy fejlődjön, mint Kanada az an-
gol és francia kettős civilizáció ha-
tásai alatt, vagy mint Svájc, ahol
három nép él és dolgozik egymás
mellett.**

A mandátum nem csak a nemzeti
otthon kiépítésének principiumáról gon-
doskodik, de meg is szabja a kiépítés
lehetőségeit és módzatait. Remélem,
hogy

**a népszövetség legközelebbi ülésén
ratifikálni fogja a mandátumot**

és ekkor aztán nem lehet többet meg-
bolygatni a zsidóság természetes és tör-
ténelmi jogát a nemzeti otthonhoz, mert
azt már a nemzetközi akarat is szank-
cionálja. A zsidóságnak van annyi joga
Palesztinához, mint az araboknak és
követelése olyan dokumentumra támasz-
kodnak, amely az emberi civilizáció bé-
zisének tekinthető. Még feltételezni sem
lehet, hogy a zsidók, akik annyi elnyo-
mást szenvedtek, az elnyomók szere-
pére vágyakozzanak. De egyébként is,
nem csak zsidók és arabok vannak,
van még egy mandatárius hatalom is,
amely nem fogja tűrni, hogy az egyik
nép igazságtalanul bánjon el a másik-
kal. A legnagyobb bizalommal viselte-
tik az angol nép igazságosságát iránt.

Palesztina alkotmánytervezete elké-
szült, már publikálták is és az arab né-
pek módjában áll, hogy felfogását ér-
vényesítse és megvédi az érdekeit.

**A cionisták meg vannak elégedve az
alkotmánnyal, mert nem köve-
telnek az országban speciális poli-
tikai privilégiumokat a maguk
számára.**

Chajim Weizmann azzal végezte a
beszédét, hogy törhetetlenül meg van
győződve arról, hogy a nemzeti otthon
kiépítését a legsúlyosabb viszonyok
között is végre fogja hajtani a zsidó-
ság, már csak azért is, mert a zsidó
szellem irányítja és ez a szellem el-
pusztíthatatlan.

**A palesztinai bíróság fölmen-
tette Rosenberg munkásvezért.**

Az emlékeztetes palesztinai fegyvercsempé-
szésből kifolyóan a palesztinai ható-
ságok letartóztatták az egyik zsidó ko-
lonistát, Rosenberg munkásvezért. A
fegyverküldemény ugyanis állítólag
Rosenberg címére érkezett. A JCB.
londoni távirata most azt közli, hogy a
bírósa a fegyvercsempészéssel vádolt
Rosenberg munkásvezért a vád alól
elegendő bizonyítékok híján fölmentette.
Az ítélet indokolása szerint alapos két-
ségek merültek fel az iránt, hogy az
elfogott fegyverküldeményt valóban
a zsidók részére küldték vagy pedig
az arabok részére.

— Palesztinai munkásbank. Jeruzsá-
lemből jelentik: Két hónapja mult, hogy
megalakult a palesztinai munkásbank,
ezen idő alatt többek között a következő
kölesönöket adta: 1500 font sterlinget az
uakat építő zsidó munkáscsoportnak; 1400
font sterlinget négy zsidó parasztszövetke-
zet tehenészet berendezésére; 600 font ster-
linget a cionista végrehajtóbizottság munka-
ügyi osztálya számára; 2000 font sterlinget
a Rison le Cion felé vezet út épí-
tésére; nyolcszáz font sterlinget a
ramlehi kormányzósági épület építésére;
300 fontot a rison le cion zsidó kőművesek
szövetkezetének; 800 fontot a „Hamashir“
nevű fogyasztási szövetkezetnek; 700 fontot
kisebb kölesönökre. A kölesönök egy részéért
a cionista vezetőség kezességét vállal.

Central Buffet
Színház után 1314
az elite közönség találkozó helye

HIREK

A cárnő tragikus nyakéke

— Amerikai levél —

Newyork, március 6. Az amerikai lapok hasábjain az utóbbi időben sokat foglalkoznak II. Katalin cárnő gyöngy-nyakékével, amely amerikai magántulajdonban van. Senki sem tudja, hogyan került a történelmi nevezetességű ékszer az új világba. Csak annyit tudnak, hogy az ékszer mai tulajdonosa Harry Dousge automobilgyáros özvegye. Férje néhány hónappal azelőtt vásárolta, állítólag másfélmillió dollárért. A nyakék háromszáznyolcvankilenc változatot igazgyöngyből áll. Az automobilgyárosra nem hozott sok szerencsét az ékszer. Röviddel azután, hogy megvásárolta, egészen váratlanul meghalt, utána a fivére is, aki üzlettársa volt. Özvegye mindössze kétszer viselte nyakán az ékszert, azután a leányának ajándékozta, aki nemrégiben ment férjhez.

A nyakék mögött véres események húzódnak meg. Minden fejedelmi asszony, aki viselte, tragikus életet élt és tragikus vége volt.

Lady Francis Houpe, aki szintén tulajdonosa volt egykor a nevezetes ékszernek, egy újságcikkben elmondja irrtatos szenvedéseit, lelki bajait, amikben része volt, amíg az ékszert tovább nem adta.

A nyakék valamikor a perzsa uralkodó trónját díszítette. A gyöngyszemek öt apró fonálra voltak felfűzve, így csüngtek a trónszék két oldalán. Egy lázadó törzs megrohanta a palotát, az uralkodót lemészárolta őrségével együtt és a király kincseit, közöttük a nyakéket is elrabolta.

Rövid idővel azután a lázadók vezetőjét egy francia tiszt szurta le, aki a gyöngyfűzést magához vette. Alexis Orlov a gyöngyöket megvásárolta a francia tiszttól és odaajándékozta Katarina cárnőnek. A francia tisztet a perzsák gyilkolták le később.

Itt kezdődik a nyakék második véres korszaka. Katarina tudvalegileg a legvérengzőbb asszonyok egyike volt. Orlov az ő parancsára gyilkolta le férjét, III. Pétert. A gyilkosság éjjelen a vérszomjas asszony nagy mulatságot rendezett és a mulatságon nyakán e nevezetes ékszerrel jelent meg.

Katarinának még más valakit is el kellett a láb alól tennie, hogy egyedül vegye át az uralmat. El kellett takarítani az utóból Iván herceget, Nagy Péter unokáját, akit az orosz uralkodó várfogságba tartott. Katarina azon a napon gyilkoltatta le a herceget, amikor Michovics kozák hetman ki akarta szabadítani a börtönből.

Katarina újabb áldozata Trachanova hercegnő volt, akinek a halála a nyakékkal szorosan összefüggött.

A hercegnőnek jogos igényei voltak az orosz trónra, de minthogy tudta, Katalin életére tör, megszökött Oroszországból. De Orlov utána ment és Florenzben találkozott vele. Itt az elvetemült ember el tudta hitetni a hercegnővel, hogy megutálta már a cárnő kegyetlenkedéseit és ő is megszökött Oroszországból. Később, gyarkorral találkozások után megkérte Trachanova hercegnő kezét, aki hozzá ment feleségül. Házasságuk harmadik hónapjában új tervvel állott elő. Azt mondta a hiszevény hercegnőnek, Katalin utána küldött, bünbocsánatot ígért mindkettőjüknek és megígérte azt is, hogy a hercegnőnek ajándékozta az értékes nyakéket.

A hercegnő nem tudott ellentálni a kísértésnek. Visszament Oroszországba, de alig érkezett meg, férje nyomában egy Néva melletti tömlőbe dobatta, majd néhány nap múlva elzáratta a folyó zsilipjeit és a víz feljutott a szerencsétlen hercegnő cellájába. Hiába kiáltozott, senki nem jött segítségére. Trachanova úgy halt meg a börtönben, mint az emberek és patkányok: megfulladt.

Katalin halála után az öt követő cárnők birtokába jutott a nyakék, de nem volt közöttük egyetlenegy se, aki

Táncokban jön meg

Temesvári szép zsidó lányoknak emlékül. hogy ott voltam. És Sas László barátomnak

Vágyik felénk kitárt karokkal,
Ő jönne már, Ő nem hibás:
És mégse jön, mert nem tud jönni
A Messiás, a Messiás.

Nagy ur a zsidók Messiása,
Kényesen, táncosan halad:
Napsugárszönyegen tud csak jönni,
Napsugárbaadachin alatt.

És jaj — mert így sohase jön meg.
Ki lothat istentől eget?
Ki tudna szöni napsugárból
A Messiásnak szönyegét?

Próbáltuk így: aranyból verni
Napos hidat amerre lép.
Aranyhid: jó hid Messiásnak,
De nem elég, de nem elég.

Aranyon is, csak úgy tud lépni
Ha hidat lágy szönyeg takar.
És vigassággal akar jönni:
A Messiás táncolni akar.

S jaj, így sohsem jön. Sok van még köny
S ki az, ki merne törni gyászt?
Ki merné könnyön táncba hívni
A Messiást, a Messiást!

En hugaim, — ti tudtátok csak
Lelopni égről a napot:
A szátokról sugárik szerte:
Ti szépek, mosolyogjatok.

S hívó mosolyból ur-elébe
Terítetek lágy szönyegét.
És baldachint, föl, sugárázó
Napos esőkökből szöjetelek.

Hogy rögbe, könnybe ne botoljon,
Ne állja útját jaj, s hozót:
Táncolatok elébe mind, ti szépek,
Ti táncos Messiáshozók.

Mert vágyik ránk két ezredébe
Ő jönne már, Ő nem hibás:
De könnytől, gyásztól nem birt jönni
A Messiás, a Messiás.

Mert ur a zsidók messiása.
Dalt kíván ő és vig napot
S táncokban tud csak ő megjönni:
En hugaim: táncolatok:

Giszkalay János

boldogan élte volna le életét. Az orosz történelem sokat beszél ezekről az eseményekről.

Még élénk emlékezetben lehet az a katasztrófa, amely II. Miklós utolsó cár koronázásakor történt. Az összegyűlt tömeg között hirtelen pánik tört ki, az emberek hanyatholok rohantak és belezuhanak a tér köré ázott vermekbe. Nyolcszáz ember halt meg. Azon a napon a cárnő ezt a nyakéket viselte.

II. Miklós cár tragikus vége már a mi korunk történetéhez tartozik. Tudjuk, hogy Jekaterinburgban végezték ki. Holttestét pedig elégették azzal a házzal együtt, amelyben az ítéletet végrehajtották.

— Glasner Móse főrabbi Németországban. Berlinből jelentik: Glasner Móse főrabbi németországi útjával nemcsak a zsidó sajtó foglalkozik kimerítően. A német lapok pártállás nélkül szívesen közölik „az Erdélyből jövő patriárkát”. A főrabbi szombaton az Adas Jiszael templomban óriási közönség előtt nagyszabású beszédet mondott, vasárnap délután ugyanott Berlin talmudi képzetségi rabbijai és világi közönség előtt haláchikus előadást tartott. Szerdán hatalmas miting vezetészónok volt a főrabbi, akit mindenfelől meleg ovációkban részesítettek. Glasner Móse Bécsből is meghívást kapott előadások megtartására és valószínű, hogy a meghívást elfogadja.

— Arab memorandum a palesztinai alkotmánytervezetről. A jelenleg Londonban időző arab delegáció március elsején memorandumot nyújtott át az angol kormánynak. A memorandum a palesztinai alkotmánytervezet több pontját kifogásolja, azzal az indoklással, hogy azok nem elégítik ki a palesztinai arabok nemzeti törekvéseit, minthogy azok a palesztinai zsidó nemzeti otthon bázisán állanak. A memorandum annak a reménynek ad kifejezést, hogy az alkotmánytervezet jelenlegi szövege nem megváltoztathatatlan álláspontja az angol kormánynak, — viszont a további tárgyalások alapjául a memorandum is elfogadja a tervezetet.

— Felülvizsgálják a rokkantakat. A polgármester felszólítja azokat a volt osztrák-magyar hadseregbeli rokkantakat, akiket még nem vizsgáltak felül román bizottságok, hogy 1922 március 13, 14 és 15-én jelentkezzenek a „Cercul de Recrutare” (Hadkiegészítő)nél a hadkiegészítő parancsnokság rendelkezése értelmében.

— Szesztillalmi razzia Kolozsváron. A rendőrség tegnap a város egész területére kiterjedő razziát tartott. Több mint husz italmérőt és bodegást értek tetten, akik a szesztillalom ellenére italt szolgáltak ki. A rendőrség megindította ellenük az eljárást.

— A naszodzi bojkott. Tegnap hosszabb cikkben foglalkoztunk a dési rabbikonferencia naszodzi bojkottjával, ma módunkban van közölni az átiratot, amelyet az ortodox iroda a szolgabírói hivattal kézbesített Ebenholz met-szőnek. Ime.

Letiltás. A Schön Mendel és társai naszodzi lakosok, valamint a naszodzi főrabbi és a sakter között felmerült konfliktus ügyében — minthogy a főrabbi több ízben felszólította nevezetteket az ügynek választott bíróság útján való elintézésére és minthogy nevezettek figyelmen kívül hagyták a vallás-és közoktatásügyi minisztériumnak a szolgabírói hivatal útján hozzájuk jutott utasítását, hogy ez ügygel forduljanak a központi irodához, alulírottak megtiltják a met-szőnek, hogy a Schön Mendel által aláírt utalványok alapján vágásokat eszközöljön, mindaddig, míg a döntőbíró nem határoz. Az ügy tisztázásáig új vágási jegyek készíthetők és azok eladás céljára valamelyik beszercei banknál helyezendők el. A bank fogja fizetni az alkalmazottakat, a met-sző pedig Entradamba mehet, hogy vágjon, mint eddig.

Dés, 1922 február 22. Teitelbaum Ch. H. főrabbi M.-Sziget. Teitelbaum M. D. főrabbi Magyarlajos. Wesel A. főrabbi Torda. Erenfeld S. főrabbi Szilágysomlyó. Weinberger J. főrabbi Nyegrest. Grünwald E. D. főrabbi Szatmár. Panet J. főrabbi Dés, Panet M. főrabbi Hida, Lichtenstein E. főrabbi Kraszna.

Az átirat román nyelven van megfogalmazva, 224/922. szám alatt a beszercei ortodox iroda február huszonehedikén kelt megjegyzésében hitelesíti, hogy ez a románnyelvű szöveg mindenben azonos az eredeti héber szöveggel. Aláírva: Ullmann J. Salamon elnök.

Amiből kiderül, hogy a beszercei iroda a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak a presztizsére támaszkodva igyekszik terrorizálni a naszodzi hitközséget. Kiderül továbbá, hogy az iroda önkényesen elvonja a hitközségi gabelláját, felszólítván, hogy új vágási jegyeket készítsen és egy beszercei banknál helyezze el. A választmány öntudatosan felelt meg erre a provokációra, több mint valószínű, hogy a vasárnapi közgyűlés is ugyanígy fog cselekedni.

— Kapp és Lützov levele a német bírósághoz. Berlinből jelentik: Kapp, a legutóbbi német puccs vezetője, Stockholmól levelet intézett a legfőbb törvényszékhez, amelyben kijelenti, hogy Jagov, akit tudvalegileg két évi várfogságra ítélték, ártatlan. Barátjárt hajlandó 100.000 márka kauciót letenni és kéri kihallgatását. Ugyanily levelet intézett a bírósághoz Lützov tábornok, a puccs katonai vezetője is.

— Törökország chachambasija meglátogatta a pápai nunciust. Konstantinápolyból jelentik: Érdekes találkozásra adott alkalmat a vatikáni trónváltás. A Chachambasi nagy kísérettel meglátogatta Monsignore Doleit, az oricus pápai nunciust, akit arra kért, hogy telmácsolja szerencsekívánatait az új pápa előtt. A zsidó főpap tiszteletteljes hódolattal emlékezett meg az új pápa emberi és papi erényeiről és azt a reményét fejezte ki, hogy folytatni fogja a kibékítésnek azt a munkáját, amelyet elődje megkezdett. Békességet és egyetértést kell a népek között teremteni és a legszentebb feladata minden papnak, bármely konfessziót kövessen is. Ne legyen ezután egy nép se, amely elnyomattásban él és az egyházak kötelessége, hogy a pápának erre irányuló tevékenységét ők is támogassák. Monsignore Dolei szemmel látható szimpátiával vette át a Chachambasi nyilatkozatát és kijelentette, hogy azt teljes tartalommal fogja eljuttatni a szentszékhez. Az egész török sajtó nagy jelentőséget tulajdonít ennek a találkozásnak és hangsúlyozottan állapítja meg, hogy a két főpap szíves érintkezése legbiztosabb jele annak, hogy a népek és egyházak között való béke nem megvalósíthatatlan illúzió.

— Házasság. Spiren Kató (Kolozsvár) és Salamon Géza (Aranyosgyéres) március 12-én délután 1 órakor a Kemény Gábor-utca 10 szám alatt tartják egybekelési ünnepélyüket. Ismerőseiket és jóbarátaikat ez uton hívják meg.

— Cementtan sport Palesztinába. Danzigból jelentik: Március 1-én indult utnak az „Undine” nevű kereskedelmi gőzös Palesztina felé. A hajó kizáróan cementet szállít Palesztinába. A cementet egy nemrégben Palesztinába vándorolt zsidó kereskedő hozatja építkezésekre.

— A Gyergyószentmiklósi „Ivria” kulturregénye. A gyergyószentmiklósi „Ivria” kulturregényesület március 19-én, a Szilágyi-szálloda összes helyiségeiben táncos elbékítőit műsoros estélyt rendez a Tarbut alap javára. A műsoros estélyen kolozsvári művészek fognak szerepelni. A Zs. N. Sz. részéről Giszkalay János, lapunk munkatársa megy Gyergyószentmiklósi.

— Hamis ötszázlesek Temesváron. Temesvárról jelentik: Banca Nacionala temesvári fiókjának hirdetőnyelve értelmében az utóbbi időben hamis 500 lejes bankjegyek kerültek forgalomba. A hamisítványok nagyon sikerűtek és csupán a sorozat számáról ismerhetők fel. A hamisítás nyoma Csehszlovákiába vezet.

— Hirtelen halál. Tegnap a kora reggeli órákban, a cirkáló rendőr a Fadrusz János-utca közepe táján, eszméletét veszített középkorú emberre akadt. Azonnal telefonált a mentőkhöz, akik az eszméletlen embert bevitték a belgyógyászati klinikára. A klinikán a férfi néhány óráig feküdt még eszméletlenül, aztán meghalt. Megállapították, hogy a halál oka szívrohulás. A halott személyazonosságát még nem sikerült megállapítani.

* Kupetzky Albert képkiallítása a vármegyeházán megnyílik március 12-én.

* Illusztrált Hagada. Az Uj Kelet nyomdájának héber osztályában megjelent egy csinos kivitelű illusztrált Hagada. Minthogy egy legújabb kormányrendelet értelmében külföldről semmiféle héber nyomtatványt egyelőre behozni nem lehet, ajánlatos ha a viszonteladók mielőbb igyekeznek megfélelő példányt megrendelni az illusztrált Hagadából. Ötszáz példány rendelkezésére egy darab ára 1.25 lei, ezernél több példány rendelkezésére cégnyomással 1.15 lei. Megrendelések az Uj Kelet kiadóhivatalában eszközölhetők.

le a zsidó ország

Bécs, intézhet n diplomata gyelországi gondot. problémát Lengyelor még ma s vajjon Ho lódik-e? pogromok kormány került eg szüntetni. — Az neti korm és amely főnöke, n dókát ild követ, mi zsidókérd letet, ame zésünkre energikus sajnálatos történt, az tás. Oszin pogromist tottak és

Ez az kivonulása a lengyel megszerve esősélek és gyilkos gyencsekbő ranok kiv szabadon vatalos ny hogy a esősélek tak képvis ták nem u dök is.

A leng az ilyen tényleg a szesültek. a lengyel kat. Abba gati orszá Lengyelor társban rés miát élvez delme egé tulajdonké sem voltak Termés százdaban azonban e hoz tartoz a tettesek

Külön káll. Roz most is be kor vissza és vissza vékony, tan. Akk kállt, lát hiuszemé ján esun lém. Néha kor a viss az ágyon

— An És ha mert felt Bészszaká és elmul val, aki Bizony á álom kö rozsdabar fiuval.

A tégl járt a v építettek. ládt el pirossapka sarkája Lacsingő sen ereszk Nagy ur

A hécsi lengyel követ

a zsidókérdésről és Lengyelország külpolitikájáról

Az Uj Kelet tudósítójától

Bécs, márc. 6. Milyen kérdéseket intézhet manapság újságíró egy lengyel diplomatához? Nem kellett ezen sokat töprengnem, mikor felkerestem Lengyelország új követét, Lasoczky Zsigmondot. Lengyelország két aktuális problémát adott a világnak. Az egyik Lengyelország külpolitikája, amelyről még ma sem lehet tisztán megállapítani, vajjon Horthy vagy Benes felé orientálódik-e? A másik a zsidóüldözések, a pogromok kérdése, amelyet hivatalos kormánynyilatkozatok szerint immár sikerült egész Lengyelországban megszüntetni.

Az összeomlás idejében az átmeneti kormány, amely Krakóban székelt és amelynek én voltam a közigazgatási főnöke, nem engedte meg, hogy a zsidókat üldözzék! — felelte Lasoczky követ, mikor a beszélgetés folyamán a zsidókérdést fölvettem. Minden kísérletet, amely erre irányult, a rendelkezésünkre állott csekély erőkkel a legenergikusabban elnyomtuk. Az egyetlen sajnálatos esemény, amely Galiciában történt, az 1918-iki lembergi fosztogatás. Oszintén be kell vallanom, hogy a pogromisták ekkor több házat felgyújtottak és rengeteg zsidót lemészároltak.

Ez azonban közvetlenül az ukránok átvonulása után történt, akkor, amikor a lengyel közigazgatás még nem volt megszervezve. Az egész a lembergi események műve volt és a fosztogatók és gyilkosok javarészt azokból a fegyveresekből kerültek ki, akiket az ukránok kivonulásuk előtt börtöneikből szabadon bocsátottak. Ezenkívül a hivatalos nyomozás azt is megállapította, hogy a fosztogató és zsidó-gyilkoló események között egyenlő számban voltak képviselve a lengyelek és ukránok, sőt nem utolsággal sorban maguk a zsidók is.

A lengyelek a legélesebben elítélik az ilyen eseményeket és a tettesek tényleg a legszigorúbb büntetésben részesültek. Hangsúlyozni kívánom, hogy a lengyelek sohasem üldözték a zsidókat. Abban az időben, amikor a nyugati országok a zsidókat kikérgették, Lengyelországban barátságos fogadtatásban részesültek. Széleskörű autonómiát élveztek és az ország kereskedelme egészen az ő kezükben volt. A tulajdonképeni Lengyelországban sohasem voltak pogromok.

Természetesen a XVII. és XVIII. században is előfordultak pogromok, azonban ezek az akkor Lengyelországhoz tartozó Ukrajnában zajlottak le és a tettesek mindég kozákok voltak. Az

Cionista ellenakció

az anticionista propaganda ellen Angliában

Tiltakozó népgyűlések Anglia egész területén. Cionista politikai ellenrendszabályok. A sajtókampány. A oxfordi népgyűlés. Mond miniszter és Lord Balfour

Az Uj Kelet tudósítójától.

London, március 1. A cionista szervezet végre teljes erővel megindította a politikai ellenakciót a palesztinai arab delegáció ellen, mely néhány parlamenti képviselő és a sajtó egy részének támogatása mellett valóságos anticionista kampányszervezett Angliában. A cionista szervezet ellenakciója folyamatban van. Anglia minden számottevő városában nagy cionista népgyűléseket tartanak és ezekkel egyidejűen, Anglia leg-súlyosabb politikai egyéniségeinek szalonjaiban állandó összejövetelek és tanácskozások folynak. Az elmúlt szombaton Oxford városában volt nagyméretű népgyűlés, melyen a világszervezet elnöke Weizmann és az angol közegészségügyi miniszter Sir Alfred Mond voltak a vezérszónokok. Mindketten Palesztina jelenlegi politikai és gazdasági helyzetéről beszéltek. Sir Alfred Mond beszéde során esodálkozásának adott kifejezést afölött, hogy vannak egyesek, akik a Balfour-deklarációt értéktelen

osztrák uralom alatt a lengyelek és a zsidók igen békésen éltek egymás mellett.

A háború alatt és a forradalom után természetesen a helyzet rosszabbodott. A lengyeleket igen rosszul érintette az, hogy a galíciai zsidók egy része az ukránokkal rokonszenvezett. Természetesen számos zsidó, sajnos azonban a zsidók kisebbsége megtette kötelességét lengyel hazájával szemben és azokban a háborúkban, amelyeket Lengyelország 1918 óta folytatott, számos zsidó önkéntes esett el. Ezek közül többeket a lengyel nép nemzeti hőségnek tekint. A lengyel kormány erős akarattal dolgozott azon, hogy az izraelita vallású polgártársak minden tekintetben egyenjogúak legyenek. Az összes intézkedéseket, amelyek az orosz uralom alatt léptek életbe a zsidókkal szemben, megszüntették.

Ami Lengyelország külpolitikáját illeti, erről nem sokat mondhatok. Skrimunt külügyminiszter egy legutóbb tett nyilatkozatában részletesen körvonalazta külpolitikánk céljait. Mi minden állammal békességben akarunk élni. Érdekeink azt kívánják, hogy együtt haladjunk Franciaországgal és a kisananttal. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ellenséges érzülettel viseltetünk

papirrongynak szeretnék tekinteni.

Nines tudomásom felőle — mondotta többek között a miniszter — hogy az angol kormánynak akár csak a leghalványabb szándéka is volna a Balfour-deklarációt megtagadni, vagy az egyszer már elvállalt mandátumot visszaadni.

A népgyűléseken folytatott agitáció kívül a cionista szervezet számos röpiratot adott ki, melyek közül egyik kizárólag az arab-problémával foglalkozik. Ezt a brosúrát eljuttatta a parlament összes tagjaihoz, valamint az ország minden tekintélyesebb egyéniségéhez is.

A Jewish Correspondence Bureau megbízható forrásból értesült, hogy a cionista világszervezet vezetője állandó összeköttetésben van lord Balfourral és a gyarmatügyi minisztériummal és semmi ok nincs annak föltevésére, hogy az angol kormány politikájában a cionizmussal és a palesztinai zsidó nemzeti otthonnal kapcsolatban bármiféle változás következhetne.

azokkal az államokkal szemben, amelyeknek külpolitikája nem egyezik meg a kisanant külpolitikájával.

Lasoczky kijelentései a zsidó kérdésre vonatkozólag valószínűleg fedik kormányának szándékait, azonban meg kell állapítani, hogy lengyelországi zsidóüldözésekről meglehetősen enyhén és az igazságot sokszor elhallgatva nyilatkozik. Az, amit kormányának a külpolitikájáról mond, annyiban tarthat számot az érdeklődésre, hogy megerősíti Lengyelországnak a kisanant felé történt orientációját, azonban megcáfolja azokat a híreket, mintha Lengyelország ellenséges szándékkal viseltetne a mai Magyarországgal szemben.

Hölgyek figyelmébe!
TAVASZI KALAPOK
Készítése, szalmakalapok átvarrása és átalakítások feltűnő olcsó árban és pontos időre készülnek.
NŐIKALAPSZALON, KISS-U. 22.
Kész kalapok raktáron.

A népliga az eszperantóért

Az Uj Kelet tudósítójától

Érdekes cikk jelent meg az „Adeverul“-ban „Az eszperantó az iskolákban“ címmel. A cikk arról számol be, hogy a közoktatásügyi minisztérium átiratot kapott a genfi népligától, amelyben felszólítják, hogy a román iskolákba vezesse be az eszperantó nyelv kötelező tanítását. A miniszter válaszában értesítette a népliga titkárságát, hogy az eszperantóra vonatkozó kérés teljesítését elhalasztja, amíg a többi országokban e téren tapasztalt pedagógiai eredmények be nem bizonyítják az eszperantó tanításnak sikerét.

Ehhez a hírhez a lap a következő megjegyzést fűzi:

Ime, ez a mesterségesen keletkezett nyelv — a nyelvészek nagy bosszuságára — egyre nagyobb szerephez jut Európában. A háború alatt és a nemrég beállott békeállapot idejében is tetőpontját érte el a nemzeti állam fogalma. A jövő, a valódi béke, a holnap Európájában egészen más eszmékben fog alapulni a nemzetközi harmónia: s ez a gazdasági állam.

A kormányok úgy érzelmik, mint történelmi értelemben kevesebb reakciót fognak képviselni, ezzel szemben egy nagyobb emberesport gazdasági érdekeinek összeegyeztetését fogják szolgálni. Hogy ez így lesz, bizonyítja a szükségszerűség, mely Genuába hozott egy csomó embert, akik államokat képviselnek, hogy gazdasági szellemben írják át azt, amit Versaillesben még a régi, romantikus formában fogalmaztak meg.

Ebben az Európában, mely önmagától fejlődik, minden várakozás és hihetetlenkedés ellenére, a világnak szüksége lesz közös, egyszerű, tiszta és pontos nyelvre, olyan nyelvre, melyben nincsenek tiránikus tradíciók, melyet nem hamisítottak meg írók és költők, melyből hiányzik minden subtilitás és erőszakoltság. Olyan nyelvre, mely pontosan kifejezi a tényeket, fedi a fogalmakat és könnyű a szabályai.

Európa új erkölcsi és szellemi berendezésében szükség van az eszperantóra. Reméljük, hogy a közoktatásügyi miniszterünk sem fog sokáig késlekedni és az eszperantót iskoláinkba is bevezetni.

A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni, (aki a föld, azé az ország), a Keren Hajeszód a fejlett európai állami élet alapjait akarja lerakni e visszaváltott földön, a Tarbut-Kulturalap pedig a sivatag vándorlás nevelési alapja

levele a német...
mentik: Kapp, a...
vezetője. Stock...
a legfőbb tör...
kijelenti, hogy...
két évi vár...
lan. Barátjárt...
kauciót letenni...
gyanily levelet...
szov tabornok...
his.

hachambasija...
pai nunciust...
entik: Érdekes...
almat a vati...
Chaelumbasi...
ogatta nonsig...
pápai nunciu...
ny tolmácsol...
ny pápa előtt...
teljes hódolat...
z új pápa em...
és azt a re...
hogy folytatni...
t a munkáját...
lett. Békessé...
l a népek kö...
szentebb fel...
bármilyen kon...
legyen ezen...
elnyomatta...
názak kötele...
erre irányuló...
hetően támo...
olei szemmel...
te át a Cha...
és kijelen...
tartalmában...
szókhoz. Az...
y jelentőséget...
közösnek és...
ja meg, hogy...
tkezőse leg...
hogy a népek...
béke nem

Kató (Kolozs...
Aranyosgyéres...
órákor a Kem...
alatt tartják...
Ismertőséket...
nyják meg.

Palesztinába...
március 1-én in...
merü kereske...
felé. A hajó...
Palesztinába...
egen Paleszti...
skedő hozatja

klósi „Ivria“...
yószentmiklósi...
március 19-én...
helyiségeiben...
isoros estélyt...
ra. A műsoros...
részek fognak...
részéről Gisz...
oktatásra megy

Temesváron...
Nacionala te...
nye értelmében...
étes bankjegyek...
hisztványok na...
sorozat számá...
s nyoma Cseh-

regnap a kora...
aló rendő...
e táján, esz...
toru emberre...
a mentőkhöz...
rt bevitték a...
A klinikán...
üdt még esz...
Megállapi...
szivszélhűdés...
gát még nem

képiállítása...
nyilik március

Az Uj Ke...
osztályában...
riteli illusz...
egy legújabb...
ben külföld...
yomatványt...
lehet, aján...
lők mielőbb...
dányt meg...
gadából. Ot...
egy darab...
bb példány...
sal 1-15 lei...
Kelet kiadó...

Bőszszakáll

Irta Sas László

Különös ember volt a Bőszszakáll. Rozsdabarna, égő szakállá még most is beleereszkedik álmaimba, amikor visszajötem magam sok-sok évre és visszaálmodom azt a sápadtáru, vékony, ijedt gyereket, — aki voltam. Akkor mindig látom Bőszszakállt, látom két vadkanfogát és két fülzsemét, amelynek véreter szítláján csunya lángokat lobogtatott felém. Néha a keze is megérint, ilyenkor a visszaálmodott fücska felsikolt az ágyon:

— Anyám, a Bőszszakáll!
És ha a vénülő szem felnyilik, mert feltépi a kinzó álom körme, a Bőszszakáll ninesen sehol: elmaradt és elmúlt azzal a vékony fücskával, aki valaha nagyon félt tőle. Bizony a Bőszszakáll már csak az álom ködös világában merül fel, rozsdabarna szakállával és a lihegő fiúval.

1.

A téglagyarak között még nem járt a villamos. A temetőt is akkor építették. Fekete, mérges vasut szaladt el a házunk előtt és azon egy pirossapkás ember uralkodott. Piros sapkája volt és sárga trombitája. Lecsüngő bajusza mélan és fölényesen ereszkedett le szájszöglete köré. Nagy ur volt. A fekete vonat, ame-

lyet a vincellérek és a téglavetők gépszekérnek neveztek, akkor állott meg és akkor indult el, amikor ő akarta. Pénzt is szedett mindenkitől, akit felvett a vonatra. Nagyon gazdag lehetett.

Elnéztem volna mindig. De arra a garádiesra már nem mertem leülni, amely a ház előtt volt és a boltajtóhoz vezetett, mert a poros ablak mögött ottállott a Bőszszakáll. És ha a fardtság mégis lenyomott a garádies fokára, kinyitott a nyikorgó ajtó, kihajolt a rozsdabarna szakáll és a véreter szítlából olyan haragos pernye hullott rám, hogy a legnagyobb vágy is elröppent belőlem. Pedig az nagy vágy volt! A sárga trombita. És ez a vágy is beteljesedett egyszer. Apám vette meg egy nagy boltban, amelyben nemesak ilyen sárga trombiták voltak, hanem vasutak is, melyek úgy szaladtak, mint a gépszekér. Kár, hogy nem lehetett rájuk ülni.

De azért én a sárga trombitával akkor mégis leültem a garádiesra. És amikor priszkölve és fölényesen megérkezett a gépszekér, szájamhoz emeltem a sárga trombitát és olyan rekedten és olyan határozottan trombitáltam a parancsot, mint a vörössapkás. A gépszekér, amelyen még sohase ültem, egykedvűen elindult, hiába lóbálta a vörössapkás kezében sárga trombitáját, amelyről megalá-

zattan csüngtek le a piros bojtok. A gépszekér elszaladt és én ottmaradtam bűmész szememmel és kezemben reszketett a bűvös szerszám, amely ilyen nagy hatalmat adott nekem.

Akkor tanultam meg először, hogy a boldogság se tart örökké. Amikor a gépszekér lomhán megindult, mérges sietséggel tépték fel a bolt ajtaját és csomagokkal és kalappal a fején kirozott rajta a Bőszszakáll. Hosszu, hajlott lábával futott a vonat után. De a vonatnak én parancsoltam: az már fűgőn legördült a dombról és messze járt a sárga mezők között. A Bőszszakáll nedves kezét kinyújtotta, két vadkanfoga éhesen villogott, bömbölve és bosszútól lihegve cammogott felém. Kitépte kezemből a trombitát és összetaposta. Talán meg is ütött volna, ha gyorsan el nem szaladok.

2.

Akkor már nemesak féltém tőle, gyűlöltem is. Üvegcserepeket hordtam titokban az ajtaja elé, hátha egyszer megverzi a lábát vele. Nem volt soha szerencsém. Egyszer egy békát fogtam és azt tettem az ablakába. Súlyosabb támadásoktól csak Lili tartott vissza. Pedig ő is vörös volt és ő is mérges, bösz és kegyetlen. De azért voltam én a férfi, hogy megértő legyek, gyöngéd, erős és ha kell: hős is.

3.

De Jenőt mégis szerettem. Neki még nem volt szakálla. Sokkal okosabb, tanultabb és ravaszabb volt, mint én. Ő már iskolába járt. A réten tücsköt fogtunk, volt pillesapdája. A pénzemet — szép aranykrajcárok voltak — ő számlálta meg, mert ő már tudott számlálni. Kuglizni is ő tanított. A pálya lent volt az udvar

KÖZGAZDASÁG

Mozdonyésvagongyárat állítanak fel a resicai vasművek

Az Új Kelet tudósítójától

A napokban adtuk hírt a resicai vasművek tőkeemeléséről és megírtuk, hogy a vállalat huszonötmillió lei értékű új részvényt bocsátott ki. Megbízható helyről arról értesülünk, hogy a resicai vasművek tőkeemelésére a vállalat üzemeinek széleskörű kibővítésével van kapcsolatban. Arról van szó, hogy Resicán nagy mozdony és vasuti kocsi gyárat, valamint javítóműhelyt állítanak fel.

A resicai vasművek mozdonygyára az első mozdonygyár lesz Nagyrománia területén, ahol a CFR. kisüzemű javítóműhelyein kívül, hasonló gyár nincsen. Az igazgatóság erre a célra hónapok óta folytat tárgyalásokat a kormányval és belföldi pénz csoportokkal. A gyár létesítéséhez nyolcvanmillió lei alapitkával akarnak hozzáfogni, amelynek egyik része a tőkeemelés útján megszerzett huszonötmillió lei. Az új gyár érdekeltjeihez külföldi tőkét nem vonnak be és ezért határozta el a Resica igazgatótanácsa, hogy az újonnan kibocsátott részvényekből külföldi részvényeseknek nem juttatnak.

A resicai vasművek különben már az elmúlt évben is foglalkozott mozdonyok és vasuti kocsik kijavitásával a megengedett keretek között. Az 1921 év folyamán száznegyven mozdonyt és több mint négyezer vagont javított ki a gyár és adott vissza a CFR-forgalmának. Említésre méltó, hogy a vállalat az állammal kötött szerződésekben javításra megállapított mozdony és kocsiszám kétszeresét javította ki az elmúlt évben, amivel nagyban hozzájárult a CFR-forgalom megjavításához.

Ismeretesek azok a nehézségek, amelyekkel a CFR. vonalai a lokomotív és vagonhiány miatt küzdenek és ismeretesek azok a súlyos pénzügyi feltételek is, amelyeket a külföldi gyárak szabtak a román vagonmegtérüléseknél. A kormány mégis kénytelen volt a külföldi üzemeket igénybe venni és ilyen módon óriási pénzügyesek kerültek külföldre. Nem lehet kétséges, hogy a resicai vasművek új vállalkozása nemcsak a CFR-forgalom gyors megjavulását fogja eredményezni, hanem a valutára is kedvezően fog hatni. A resicai mozdony és vagongyár építési

végén, a bábukat kilopta a kamrából, én állítottam őket egymás köré, ő hajította a nehéz golyót. Még akkor se haragudtam rá, amikor egyszer a golyót egyenesen a lábamba röpítette. Pedig akkor két hétig borogatták a bokaesontomat.

De jó fiu volt. Amikor nagyon melegen tűzött a nap, fekete sört hozott a hűvös lugasba, ott időgáltunk, mint a nagyok. De a Bőszszakáll minden titkot tudott: azt is tudta, hogy a jégsekélyéből eltűnt a fekete sőr és azt is megtudta, hogy a hűvös lugasban nekikönykölvölve az asztalnak, komor és elgondolkodó arccal mi szopogtatjuk a pohárból a kesernyés italt. Nagy bün lehetett, mert a Bőszszakáll mindakettőnknek megvert érte.

Attól kezdve a Bőszszakállt megsze elkerültem, nem néztem soha a szemébe és nem köszöntem neki.

4.

De azért egyszer mégis kibékültem vele. Szegény Bőszszakáll! Akkor már fehér volt a szakálla. Szemében a szitaszálak is elkoptak és a béke és a fájdalom enyhe szomorúságának homályos tükre fedte be a szemgolyóját. Keze megenyhült, még a fogai is visszahúzódtak petyhüdt és lomha ajkai közé. Mirdig nagy könyv volt előtte, abból olvasott. Nem sokat törődött addig ezekkel a könyvekkel, de nem akart elköltözni addig, míg meg nem tanulta ősei

munkálatai már serényen folynak és még ez év folyamán, legkésőbb szeptemberben megindul az új üzem. A tervezet szerint a gyár évenként legalább száz mozdonyt tud előállítani.

Belföld

(x) Kik kaptak 45 százalékos vasuti tarifakedvezményt. Az iparpártolási törvény alapján a következő vállalatok kaptak negyvenöt százalékos vasuti tarifakedvezményt: Malomipari és sertéshizláló részvénytársaság Ciala, Arad megye, Vasipari részvénytársaság Arad, Ganzert Károly és társa fűrészgár Rasnov, Brassó megye, Munk és társa parkettgyár Karánsebes, „Bistra” erdőipari részvénytársaság Temesvár, „Albina” erdőipari részvénytársaság Ditró és Marosvásárhely. A „Monitorul Oficial” 273. száma közli, hogy a nagyvárad „Meteor” eternit gyár részvénytársaság részére a kormány az iparpártolási kedvezményt elismerte.

(x) Módosítják a jegybanktörvényt. Bukarestből jelentik: Beavatott helyről nyert értesülésünk szerint a pénzügyminisztériumban törvényjavaslato dolgoznak, amely a jegybank tervzetének módosítását tartalmazza. A törvényjavaslat egyben a jegybank hatáskörét a csatolt területekre is kiterjeszti.

(x) Növekszik az erdélyi áfíatki-vitel. A külföld részéről erős érdeklődés mutatkozik az erdélyi exportálatok iránt. A múlt hónapban a kolozsvári kerülethez tartozó nyolc megyéből több ezer állat került kivitelre, melyeknek legnagyobb részét Prágába, Bécsbe, Budapestre, Hamburgba és Strassburgba szállították. Januárban kivitték 3654 ökröt, 9 bikát, 840 tehenet és 6123 sertést. A február havi export 3231 ökör, 4 bika, 275 tehén, 7129 sertés.

(x) Bérbeadják a zsidói állami fűrésztelepet. Az állami erdők kolozsvári központi igazgatósága közli, hogy a felügyelete alatt álló zsidói fűrésztelepet bérbeadják. Az árverést március tizenötödikén tartják meg a fűrészgár irodájában. A kikiáltási ár hetven ezer lei.

(x) Ujra megállapítják a látványosság adót. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint az 1922-23 pénzügyi évre külön bizottságok fogják a luxusadó-törvény alapján megállapítani a látványosság adót. A bizottságok március tizenötödikén kezdik meg munkájukat és március harmincegyedikén

bölcsességét. Nem haragudott már senkire. Korán reggel kelt és hajlott háttal ment az imaházba. Nagyon szelid volt és mindig imádkozott.

Akkor én már régen nem féltém tőle. A sápadt gyerek emlékei és félelmei künmaradtak a téglagyárak között. Csöngő villamosok futkostak le a dombokról és az új temetőben sok sirt felhantoltak. Sokáig nem láttam a Bőszszakált, mert ő a garádiesos boltból csak az imaházig ment, soha villamosra nem ült, soha nem jött be a zajongó városba, ahol mindenütt a büni lármázt.

Engem haszontalan könyvek és a fiatalság haszontalan gondatlansága tartott a városban. Eszembe se jutott a téglagyár és a Bőszszakáll.

Egyszer anyám szomoruan ránkézett:

— Gyere el velem. Nagyon beteg.

— A Bőszszakáll?

Akkor békültem ki vele. Már alig ismert meg. Megsimogatta a fejem és sokáig nézte a magos férfit, akiben talán a sápadt gyereket kereste és a sápadt gyereket az ő fiatalságát. Sirt, amikor el akartam menni. Némán velekönnyeztem. Melegen és megboesátóan szoritottam meg ráncos kezét. És akkor igazán megboesátottam neki. Nem is volt rossz ember. Csak olyan bős volt a szakálla. Szegény Bőszszakáll!

A nagybátyám volt.

fejezik be. A bizottságok, városokban a pénzügyigazgatóságoknál, falvakban pedig az adóhivataloknál fognak működni.

(x) Hogyan lehet vámmentes árut bevinni Jugoszláviába. Eszékéről jelentik: A vámmentes áruk behozatalára vonatkozó kedvezmények előírására a feleknek kérvényt kell közzé tenni, melyben meg kell adni a kérvényhez csatolni kell a bevitelre szánt áru számlájának eredetijét vagy hitelesített másolatát, ezenkívül nyugtát arról, hogy az engedélyért az előirt illetéket befizették. A kérvényt az áru megérkezése előtt be kell adni, hogy a minisztérium megállapíthassa, gyárják-e azt az áruikat SHS. királyságban, vagy nem. Amíg ezt a minisztérium meg nem állapítja, addig nem adják ki az engedélyt.

(x) Elipusztult Erdély féi mészállománya. A napokban tartotta meg az Erdélyrészi Mész-Egylet igazgatóválasztmányja márciusi ülését Puskás Béla elnökléte alatt. Az elnök sajnálattal állapította meg, hogy Erdély mészállománya körülbelül több mint 40 százaléka részben az éhség, részben a vérhas miatt elpusztult. A további pusztulásnak elejét vevendő, az Erdélyrészi Mész-Egylet a piaci árákmal 50 százalékkal alacsonyabb áron, tízezer kg. cukrot osztott ki a szervezett mészszek között a méhek etetés céljából. A cukor kedvezményes árák mellett való kiosztását a Marosvásárhely és Vidéke Cukorgyár igazgatósága tette lehetővé, amiért a választmány a gyárnak köszönetet szavazott. — A mészszek cukor iránti igénye azonban olyan nagy, hogy azt a 10.000 kg.-ból fedezni nem lehetett. Az egyesület közbenjárására sikerült meg egy kevés cukrot kieszközölni a gyártól, amelyből a készlethez mért arányban ama mészszek igényeit fogja kielégíteni az egyesület, akik szükségletüket korábban bejelentették, de cukorban még egyáltalán nem részesültek. Újabb kérést beadni ezért nem szükséges, mert ez egyesület a kiadható mennyiség felől az érdekelteket értesíteni fogja. A cukor ára ab gyár 13.75 lei kilogrammonként. Az ülésen egyébként a főtitkári jelentés kapcsán tudomásul vették a telep állapotáról, az ingyen mézélő virágmag kiosztásáról és kedvezményes áru dohány kérélmzéséről szóló jelentéseket. Elhatározta a választmány, hogy amennyiben a körülmények lehetővé teszik, ismét megkezdje a mészszek tanfolyamokat.

(x) Állatbetegségek Erdélyben. A főállatorvosi hivatalról kapott értesülésünk szerint a kolozsvári kerülethez tartozó nyolc megyében az utolsó négy hónapban a következő járványos állatbetegségek fordultak elő: rühesség Mármaros, Kolozs és Szatmármegyében tizenötte esetben; sertésvész Kolozsmegyében kétszázötven esetben; tizenhárom veszettség Torda, Mármaros, Szilágy és Szatmármegyében; kilenc lép-fenes megbetegedés Szatmár, Szilágy, Beszterce és Bihar megyében. A kimutatás szerint a múlt hónapban feltűnően kevés megbetegedés történt, ami lehetővé tette, hogy a nyolc megye területén nem volt szükség semmiféle zárlatra.

(x) Konstanciai áruforgalom. Március 6-án kivitték: Törökországba 137 ökröt, 1400 kg. aszalt szilvát, 10.000 kg. burgonyát. Belgiumba 200.000 kg. árpát. Olaszországba 164.000 kg. petróleumot és 48.000 kg. benzint. Behozták: Rotterdamból 34.000 kg. gypajut, 2500 sebézi műszert. Árak: árpa 100 kg. 350 lei, zab 340, tengei 335.

Külföld

(x) Külföldi áruk. Március 5. Marsailles, rizs 100 kg. 70 frank, gyapotfonál 50 kg. 245 frank. Lyon, selymek: cevennes kg.-ja 190. Japán 170, kínai 200, Kanton 180 frank.

(x) A cseh birtokreform nehézségei. Prágából jelentik: A „Lidove Nowine” írja: A cseh-szlavák állam tudvalevőleg nem fizette ki a lefoglalt birtokokat, hanem a tulajdonosok követelését javukra írta. A pénzbéli megváltás lebonyolítására a pénzügyminisztérium idején készenk mutatkozott. Az országos földhivattal való megbeszélések alapján ki kellett volna a bankokkal egyetemben dolgozni azt a formát, mely szerint a földváltás pénzügyi részét le lehetett volna bonyolítani. Február utolsó napjaiban a prágai pénzügyminisztérium közlül többen értekezletrre ültek össze, így a Böhmische Hypotheken Bank, a Städtische Sparkasse és a Böhmische Sparkasse. Tanácskozásukon ezek a pénzügyminisztérium irányában fog-

laltak állást a földhivatal kivánságával szemben és a jelenlegi körülmények között megtagadták a földbirtokosok pénzügyi szolgálatait. Ilyen körülmények között a földhivatal (Bodenamt) nem fogja tudni a nagybirtokot átvenni, mert nem támaszkodhatik a pénzügyminisztériumra. A prágai bankok határozatának okai között bizonyosan a birtokreform és a földhivatal mai állásponjtján kívül politikumok is szerepelnek: ellenállás a sablonos parcelációs eljárással szemben és bizonyos kétely, vajjon a birtokreformot igazságon és szakaszrően fogják-e megoldani.

(x) Földgazfúrások Jugoszláviában. Zágrábból jelentik: Az eddigi geológiai kutatások alapján megállapították, hogy Zágráb és Pakrac között bőséges földgázforrások vannak, amelyek a romániai telepekkel egyenlő minőségűek. A földgáz kitermelésére több nagyszabású vállalat létesült. Ezek közül legnagyobb a Jugoszláv Földgáz Társaság Zágrábban, amely 3000 km² kiterjedésű földgáztelep felett rendelkezik. A társaságot angol és holland tőkével alapították, azonkívül az SHS. állam is huszonöt százalék erejéig érdekeltséget vállalt.

(x) Elégedetlenség Németországban a szénárak emelése miatt. Berlinből jelentik: Az a hivatalos hír, amely szerint a szénárakat lényegesen felemelik, nagy elégedetlenséget keltett. A demokrata sajtó az éremelés értelmi szerzőjének Stinnes Hugót tartja. Stinnes állítólag azért kérte a szénárak felemelését, hogy a szövetségesek részére leadandó szén szállítmányokért is magasabb árat számíthasson a német kormány. A lapok arra hivatkoznak, hogy a szén drágulása hátrányos következményekkel fog járnai az ipari munkások béreire és az ország súlyos bérharok színhelye lesz.

Valutapiac

Páris, márc. 7. Bukarest 8—, Berlin 4 1/2, Prága 18 1/2, Bécs 2—, New York 1104/50, Brüsszel 96, London 4860—, Amsterdam —, Milánó 57—, Zürich 215/50, Budapest —. Varsó —, Prága 18 1/2.

Bécs, március 7. Bukarest 50—, Zágráb 2201, Berlin 2636, Budapest 923, London 29800, Milánó 35400, New York 6775, Páris 61300, Prága 110/75, Szófia —, Varsó 150—, Zürich 1320. Amsterdam 25800.

Prága, márc. 7. Lei —, dinár 7550, márka 2335—, leva 4025—, svájci frank 1045—, norvég kor. 1081, dán kor. 1293/50, svéd kor. 1613/50, lira 319/50, fr. frank 564/50, font sterling 268/50, dollár 6125, osztr. kor. 91—, holl. for. 2326, lengy. márka 135—, magy. korona 337/50, dinár —.

Devizák: Amsterdam 2330, Belgrád 1860, Berlin 2335, Szófia 4175, Zürich 1200, Krisztiania 1055—, Kopenhága 1297/50, Stockholm 1617/50 Páris 567/50, London 264/50 New York 6145—, Konstantinápoly 3350—, Bécs 41—, Varsó 136—, Budapest 337/50, Brüssel 526, Milánó 322/50, Barcelona 972/50.

Berlin, márc. 7. Bukarest —, Krisztiania 11900, Kopenhága 5495, Stockholm 6860, Helsingfors, 538, Róma 1350, London 1145, New York 161—, Páris 2355—, Zürich 510/50, Madrid —, Bécs —, Prága 1124, Budapest 30, Amsterdam 9900, Bruxelles —.

Zürich, márc. 7. Bukarest —, Berlin 200—, Amsterdam 195/50, New York 613—, London 2256, Páris 1116/50, Milánó 2655—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 849—, Budapest 70—, Zágráb 160—, Varsó 13, Bécs 8, osztr. kor. 7/50.

Budapest, márc. 7. Lei 50—, Napoleon 2790, font sterling 3175—, leva —, dollár 730—, francia frank 6725—, márka 297—, lira 3800—, osztr. kor. 10/50, rubel 115—, szokol 1194, svájci frank dinár 917—, lengyel márka 17—.

Devizák: Amsterdam 282/50, London 3275, Berlin 187/50, Róma 50, Páris 150, Prága 1197/50, Zürich 144/50, Bécs 1075, Zágráb 233/25.

Textiláru

legelőcsőbb beszerzési forrása

Fränkel Emánuel
és Klein Sámuel
kézműáru nagykereskedőknél

Cluj, Piata Mihailu Viteazul
(Széchenyi-tér) 34.

SZIN

A magzeteinek taton este összes helyszaki szemmagyar sz

Csütörtök: előszérő

Péntek: Renc

Szombat: oper

Szombat: Ren

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

Vasárnap: V. I.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A magyar színház műszaki személyzetének táncestélye. Március 11-én, szombaton este 9 órakor tartják meg Központi összes helyiségeiben a magyar színház műszaki személyzetének műsoros táncestélyét a magyar színház tagjainak közreműködésével.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor
Csütörtök: Bálvány. (Ujdonság, először, először, Premierhelyekkel. Premierbérlet 21. szám.)
Péntek: Bálvány. (Ujdonság, 2-odszor, Rendes helyekkel. Napibérlet 109. szám. A.)
Szombat d. u. 3 órakor: Carmen (Népszerű operaelőadás, megszüntetett délutáni helyekkel.)
Szombat este: Bálvány. (Ujdonság, 3-adszor, Rendes helyekkel. Napibérlet 110. szám. B.)
Vasárnap d. u. 3 órakor: A vasgyáros. (Mészesített előadással.)
Vasárnap este: Cigánygrófnő. (Operett. Priz. V. Hegyi Lili és Sümegi Odón vendégjátékával. Általános bérletszámítás. Premierhelyekkel.)
Hétfő: Szentivánéji álom. (Rendes helyekkel. Napibérlet 111. szám. C.)
Kedd: Tamar. (Operaujdonság, 4-edszer. Operahelyekkel. Általános bérletszámítás.)
A műsorra tűzött eladások jegyei előre megválthatók a színház pénztárában.

Kis grizett. Hetekig tartó szorgalmas előkészületek után most már a színpadon folynak a legközelebbi operettujdonságok, a Kis grizett-nek a próbái. Eddig a zongoratermekben, tánctermekben tanulták Stephánidesz József vezetése mellett a világhírű új operettet s az asztalos- és festőműhelyekben dolgoztak az új díszletek. Most már annyira haladtak az előkészületek, hogy teljes zenekarral folynak a színpadon a próbák. Izó Miklós rendezése mellett. A Kis grizett elsőrangú szereposztásában a jövő hét közepén kerül színre.

Bálvány. Ma este lesz Földes Imre új, izgalmas tárgyú drámájának, a Bálvány-nak a bemutató előadása. Poór Lillivel, Izsáky Margittal, Táray Ferencsel, Janovics Jenővel a főszerepekben.
Szentivánéji álom. Shakespeare nagy sikerrel föllevenített mesejátékának, a Szentivánéji álom-nak hétfőn este lesz a második előadása.

Egyetem mozgó: Csütörtökön, pénteken a spanyolok. Paul Adam világhírű regénye, a francia Pathé-gyár művészeti feldolgozásában, elsőrangú színészeivel. Szombaton, vasárnap pazar humorú, szellemesen írom pikantériájú vígjáték. A milliomos kisasszony, címszerepben Ossi Oswald.

Apollo mozgó: Csütörtökön, pénteken a Közismert és óriási népszerűségű Ohnet-regény filmen, A vasgyáros, Claire szerepében a szövevényes asszonyregények utóéletlen ábrázolója, P. Menichelli. Szombaton, vasárnap izgalmas és érdekesítő, újszerű trükkökkel teli kalanddráma. Az örökség rabjai. Főszerepben Joé Jenkins, a dedektív-králya.

Uránia mozgó: Szenciációs erkölcsi dráma, Lilli. Társadalmi kép, az erkölcsi fertőző súlyos elöklő berlini körökből. Első rész csütörtökön és pénteken kerül színre, a második és befejező rész szombaton és vasárnap.

Felolós szerkesztő: MARTON ERNŐ

Kiadó: KADIMA kiadóvállalat r. t.
Hirdetéseket milliméteres díjazás szerint vessétek a kiadóhivatal

Minden házban fontos!
Az egészség érdekében nélkülözhetetlen
**gáttal, vatta-, lószőr- és gyapjú-
páratolt-, tisztítása, melyet gőzerőre
1252 és vegytisztításra berendezett műhelyekben
gyorsan és pontosan vállalok. Raktáron tartok kész párnákat és tolat. Mérsékelt árak!
Szolid kiszolgálás!**
Stern Salamon
Kossuth L.-u. 10.

GUTFRIED és HERSKOVITS
Oradea-Mare (Nagyvárad)
Piata Unirii 12.
Megrendeléseket postán eszközölünk.

Erdély legnagyobb és legszolidabb importőrei. Komplette vagon olasz Clarc-cérna valamint nyári harisnyák, keztük és horgolt nyakendők érkeztek. Állandó nagy raktár mindennemű rövidáruban. ooooooooooooooooooooo

Eladó és felszerelve üzemképesen átadható

- 1 drb gyorsajtó 70-100 cm.
  - 1 " " 63-95 "
  - 1 " " 54-64 "
  - 1 tengelyajtó 30-40 "
  - 1 " " 26-30 "
  - 2 " Monolin szedőgép, román axantokkal is.
- 4000 kg beüanyag normál magas, közte román is.
- 200 " rézlénia
  - 100 " rézkörzetek
  - 26 drb regal
  - 300 " új szedőszekrény
  - 200 kg záró anyag hozzá való rámak
- komplette felszerelés
- 1 vágógép 71 cm 2, rezerv késsel
  - 1 perfoláló gép 80 cm. lábbal hajtható
  - 1 fűzőgép „Bremer“
  - 1 drb borítékgyártógép 4 nagyságra
  - 1 " zacskókészítógép, mely nyom is egyuttal.
- Minden géphez motor is felszerelve. Cím a kiadóhivatalban.

Juhtulajdonosok és turógyárosok!

Mielőtt sajtoltóval látnák el magukat, saját érdekében tegyenek kísérletet a cseppfolyós és porlaku

„Agricco“

sajtoltóval, mely friss és kétszeresen koncentráva lévén igen kiadós és a legjobb minőségű turó előállítására alkalmas.

A cseppfolyós „Agricco“ sajtoltó mindenütt eredeti 1 literes és 1/2 literes üvegekben, a porlaku pedig mindenféle nagyságu skatulyákban kerül eladásra.

Óvakodjanak az utánzatoktól, melyek elrontják a tej-készítményeket.

Megrendelésekkel forduljanak

D. Blau & Co

Galati céghez.
Postai és vasuti szállítás!
Egész Erdélyben agilis ügynökök kerestetnek.

Hetenként friss szállítmány
Clark és Olasz cernákból, D.M.C. pamutokból, Grohmann 48 és 24-es cernákból és mindennemű rövidárúkból érkeznek
Blum Testvérekhez
Nagyvárad—Oradea-Mare
Telefon 703. 1304

Nagymennyiségű lámpaár, cseh táblaüveg, karlsbadt porcellán és Ditzmar-féle lámpaárú érkezett.
DEUTSCH K. I.
üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság
Oradea-Mare — Nagyvárad
Str. Nicolae Jorga (v. Zoida-u.) 4.
TELEFON 71.
1311
Pontos és szolid kiszolgálás.

3465-1
a gummisarok világ-márkája, az elsőrendű minőség garanciája.

Fregoli Raglán
gumiköppeny
1330 divatóltöny
Neumann M.
cégnél,
Cluj, Piata Unirii (Fótér)

BOLOND
az aki ügynöktől vesz drága essencet, míg nálam a legfinomabb **rumkompozíció** megrendelhető utánvét mellett **65 lei kilogramonként! árban**
1294 **Glück Henrik**
Oradea-Mare (Nagyvárad)
Calea Vict. volt Kolozsvári-u. 74.

E hó elején nyitott meg **Kossuth Lajos-utca 5. szám alatt**
Sugár & Co
Football, atletika, tenis és cserkész felszerelési cikkek óriási választékban és jutányos árban lesznek kaphatók. oooooooooooooo
sportfelszerelések, kötött-árúk és uri divateikkek áruháza

Megérkeztek 3439-1
a női, tavaszi modellek és tiszta gyapjú férfi öltönyök dus választékban
Diamantstein és Moskovits
céghez, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand

Szilágyi Eleonora Rt.
Alánlja: Likör, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. Szesz nagyraktár. 1269

Ujrafoncsorozás!
Finntükrök gyártása!
Péchy és Társa
Modern üvegcsiszoló és tükörárugár
üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1270
KÉRJEN AJÁNLATOT!

Első Erdélyrészi Éhszerárugár
CSUJ-KOLOZSVAR, Str. Xenofen (Szappan-u.)
Gyárt és állandó raktár mindenféle éhszerárugárban. Vállal briliáns munkákat, javításokat és alakításokat. Valódi és hamis ékkövek. Foglalt és vésnöki műterem. — Fogászati arany és forrasztó, huzalok és lemezek arany és ezüztben.
Nemesfém beváltó!
Telefon int. 2-13. — Sürgöncím: „Guvaere Cluj“ 1273

Ribérelnek Kolozsvár közvetlen környékén nagyobb gyümölcsöt két-háromszobás lakással, esetleg elcserelem két szobakonyhás, modern városi lakásomat. Közvetítők díjaztatnak. Ajánlatok „Álomtelep“ jelgére a kiadóba kéretnek.

Cukorka és csokoládé raktár
1277
Lusztig és Nussbacher
Cal. Regele Ferdinand 31.
Szállítunk postán, utánvét mellett.

WOKANKA
Nyersolaj, gépolaj, kompresszorolaj, turbinaolaj, transformatorolaj, vulkanolaj, tavotte, legkiválóbb minőségben raffinált és destillált állandóan kapható
Wokanka és Társa Utóda Rt.
Bizományi raktára, Oradea-Mare 1313 Nagypiac-tér 14.

lárú
zési forrása
imánuel
Sámuel
reskedőknél
ihaiu Viteazul
nyí-tér) 34.

S. J. Agnon Es a meggörbödött kiegyenesedik...

— Regény —

Fordította Sas László

Ekkor könyörgött hozzá a chaszid, engedje szabadon, mert igen nagy az ő szegénye, mert ő a város nagyjai közé tartozik és mondta neki:

— Hiszen látja, uram, Isten őriz, nem vagyok tolvaj, mikéntlen a más tolvajok, mert ime lássa, én egyetlen tallért veszek ki a fiókból, ámbár hatalmam lenne rá, hogy elhordjam mind az árut és igazán csak nyomoromban lopok és ha az irgalmas Isten megkönnyíti sorsom, minden tallért egyenként és együttvéve meg akarok fizetni.

Ekkor szólott hozzá az uraság:
— Te nem fogsz még egyszer kiszabadulni a kezeim közül, míg át nem adtalak a városi uraságnak és ám ő tegye, amit jónak lát.

A chaszid sirva fakadt és nagyon könyörgött neki. Az uraság így szólott hozzá:

— Látom, a lopásban igen nagy a szerencséd, nézd, ha megteszed, amit mondok, szabadon engedlek. Az uraság bizony ma megnyerte az angol nagy nyeresémet, sok milliót és a szekrény, amelyben a pénz rejtőzik, az ágya mögött áll és ott van egy kis ablak, amelyen keresztül bejuthatsz a szobába és ha elhordod a kincset, akkor felesben megosztjuk egymás között.

A jámbor szive mélyéből keservesen felzokogott ujjonnan és szólott:

— Hiszen látja, uram, hogy — Isten őriz — nem vagyok tolvaj, hogy

csak az egyetlen tallért veszem magamhoz, holott ellophatnék mindent, ami az üzletben van.

Ekkor szólott hozzá az uraság:
— Ha megteszed, jó és ha nem, akkor átadlak a városi uraságnak és ő azt tegye veled, ami a szive vágya.

A chaszid látta, hogy mi sem használ és nem tud tőle megszabadulni és összetört szívvél arra kényszerült, hogy bizony beleegyezzen. Az urasággal ment és látta az ablakot és az ablakon keresztül behatolt a szobába, amelyben a kincs volt. És csakhamar kijött és szólott:

— Dicsértessék az Ur, aki megbabadított ettől a nagy lopástól.

Ekkor elsodálkozott az uraság és megkérdezte:

— Mert miért?

Ekkor szólott a chaszid:

— Mert hallottam szolgálóinak a szavát, akik egymáshoz szólaltak és az egyik mondta a másiknak: „Őrizd meg jól a halálos mérget, mert holnap legyen az ő teás poharában és a kincs a mienk lesz, mert a városban egyáltalán senki se tud az ő nyereséméről.” Ezért gondolom, menjünk legottan és ezt az uraságnak elmondjuk, nehogy, Isten őriz, reggel a halálos mérgeből igyék és bizonyára nagyon gazdaggá tesz majd bennünket.

Amikor az uraság ezt mind hallotta, nagyon megrémült és szólott:

— Menj haza békességben, csak a sapkát add nekem — és elvette az ő sapkáját.

És a chaszid nagy örömben tért haza, mert nagy lopástól menekült meg és az uraság is hazatért és nem tudott aludni, mert a szive úgy vert, mint a

harang. És amikor a reggel pirkadt, mondta szolgálóinak, adják be a teáját és legottan hozták is neki, mert jóelőre elkészítették. Amikor a poharat eléje tették, szólott az ő szolgálójához:

— Idd ki te!

És a szolgáló egyáltalán nem akart inni. És az uraság belátta, hogy a chaszid szavai igazak voltak és kutyájának adott az italból és amikor az ital fele került a szájába, nyomban lerogyott és meghalt. Legott itéletet tartott az uraság a szolgáló felett és még a reggel elküldött a város nagyjaiért és megmutatta nekik a sapkát és szólott hozzájuk:

— Nézzétek csak meg, kié ez a sapka.

És ők felelték:

— Ismerjük a sapka tulajdonosát.

És ő válaszolt nekik és szólott:

— Ez a tallértolvaj.

És ők, mint egyetlen száj, válaszoltak és szólaltak:

— Urunk és parancsolóink, ez lehetetlen, mert ő becsületes és jogtisztelő ember és nagy bölcs és az ország nemesei közül való.

És ő szólott hozzájuk:

— Siessetek és hívjátok hozzám ezt az embert és ő jöjjön hozzám.

És így legott elküldtek érte és ő érkezett összetört szívvél. Ekkor szólott hozzá az uraság:

— Felismered, kié ez a sapka?

És ő válaszolt:

— Enyém az, uram.

Ekkor szólott hozzá az uraság:

— Barátom, azok után, amit a város nagyjai mondtak rólad, egészen csodálatraméltó, hogy te vagy a tallér-

tolvaj. Mert te a tolvaj lelkületétől olyan távol állsz, mint az csak lehetséges. De én bizonyosnak látom, az Ég akarata volt, hogy engem a keserves haláltól megmentsél.

És ő elbeszélte a történetet és szólott:

— Jog és igazság szerint úgy illenek, hogy a nagy nyeresémet egyedül a tiéd legyen, mert nekem elégséges, hogy megmentettél a haláltól, de ha te akarsz, am legyen, osszuk meg egyenlő részen egymás között, — és a nagy kincs felét neki adta és ez a fele is körülbelül egy millió sterling volt és azután a chaszid minden boltban megfizette a tallérokat, amelyeket lopott.

És most barátom és olvasóm, visszafordulok az én első emberemhez és függesszük szemünket Menasse Chajimra, a Kohanítára és Kreindel Tsarnera, az ő hitese feleségére és ám lássuk mi történik velük!

Az történet, hogy amikor Menasse Chajim az ő feleségét a fent említett eseményre emlékeztette, igazán mindjárt összezsugorodott az ő nyelve és a szó elhagyta és lesujtottan ott állott mind a ketten és nem volt szó a nyelvükön. Ebben az órában következtek a könnyűről a nehezebbre és így okoskodtak: hiszen, ha a lopásnál, ami fölöttébb súlyos és amiért nagy a büntetés, látnuk, hogy felébreszti a könyörületeséget — az alamizsnánál a szükség órájában nem éppen így lenne?

Bizonyára az isteni gondviselés akarata, hogy életünk és szükületünk másoktól függjön és ezen nem lehet változtatni.

(Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sorú ára 1 lef. — Vastagabb betűvel 2 lef.
Legjobb apróhirdetés ára 10 lef.

Planninót bére keresek. Cim a kiadóhivatalban.

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Fölvételi hely Friedmann hírlapiroda.

3405-1

Egy leány tanulóként felvétetik. Román nyelvet bírök előnyben részesülnek. G. Kra-lovszki, Matom-u 10.

Keresek megvételre lehetőleg jókarban levő komplett halászozba berendezést. Cim a kiadóhivatalban.

Szobát keresek butorozva vagy butor nélkül a belvárosban. Ajánlatokat „Jól fizetek” jellegre a kiadóhivatalba kérem. Közvetítő díjaztatnak.

3478-1

Keményfaszakmában több évi gyakorlattal bírök 34 éves izr. vallású hivatalnok, ki a román, magyar és német nyelveket bírja, egy jobb cégnél állást keres. Szíves megkereséseket „Lelkiismeretes hivatalnok” jellegre a a lap kiadóhivatalába kérek.

3471-1

Textil szakmában (parasztúru) szakképzett, románul jól beszélő segéd felvétetik. Szombaton zárva. Farkas és Rosenthal Cluj.

Per.ekt gépirónó 6 évi irodai gyakorlattal állást keres. Cim Gersch Blanka Tordai-u. 7.

3456-1

Suche zu vier Kindern im Alter von 2-6 Jahren intelligente gebildete jüdische Erzieherin die die deutsche Sprache vollkommen und perfekt beherrscht, bei hohem Gehalt und guter Behandlung. Offerte sind zu richten an Samuel Goldstein, Brasov, Spital-gasse No. 64.

3457-1

Angolból, franciából, németből, oktatók havi 70.— leíért, Calea Victorei (Kossuth Lajos-u.) 16.

3176-1

Bocskor, mesóalp, felsőbb és szíjgyártóblank

Állandóan nagy készlet kényelmes és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is elküldjük. — Jelenlegi talp és bocskor ára 66-70 lef. — Vagontételnél 5 százalékos kedvezmény. SAMSON BÖRÖVÁR, Győgyász-utca 1 — Győryáru raktárral szemben. Telefon: gyár 3-86 — lakás 3-87

Iparművészeti tárgyakat, régiségeket antiqú butorokat, régi ezüstöt stb. a legmagasabb árban vesz

Expositia Pasesu

Bucuresti, Str. Sfta Vineri 15.

Metropol kávéházban

négyeszer hetenként FRITZ THELER karmester vezénylete alatt salon vonózenekar hangversenyez 1271

Harisngát a legjobbat a legolesóbban csakis Imre Lajos

Calea Regele Ferdinand, Wesselényi-utcai üzletben vásárolhat.

A prágai vásáron képviselőm Rivnác & Sula Prag (Vodicka ul.) átvesz egész vagon és darab-áru küldeményeket

**Romániába
való
szállításra**

a leggyorsabb lebonyolítás saját kísérőkel biztosítva. Díjtételeim a legelőnyösebbek. Mindennemű megbízást elvállalok

König szállító Arad

Eceitsav 80%

„Darmanesti”
Hering

Anilin festék

Meister Lucius-féle

Sellak

orange

Léb Fivérek

Cluj, Telefon 4—71.

**Megnyilt a
VULCAN**

1319 liszt- és fűszerkereshedés
Cluj,

Piata M. Viteazui 18.
Ügyes, zsidó fiut tanulónak felvesz.
**Széchengi-tér. Torna-
vívodával szemben. Tele-
fon 10—81.** 1319

Transilvania cirokseprü és kefégyár tulajdonosa. Gyártelep Str. Anton Pan 7. Iroda a Vulcan helyiségében, Kriza-utca.

Wieni irodánk

és Bruck—Hegyeshalom—Budapest—Szolnok—Biharkeresztes—Békéscsaba és Kötegyanban felállított saját exposituraink utján

**kötbér kikötése mellett
5—10—15 napi**

határidőn belül Ó-és Uj-Románia bármely részébe vagy vissza **darabáru** és **vagonrakomány** szállításokat vállalunk

Deutsch Testvérek. Központ Cluj, P. Unirei 26. Fiókok Wien I. Rotenturm Str. 12. Oradea-Mare Rimanóci-u. 12. Orsova Dunapart. 1276

Rövid, kötött és galenteri nagybani raktáromat kiárusítom.

Eisenstädter Fülöp volt Lakatos-áruház

CLUJ, Strada Regina Maria 13. szám. A többi összes cikkekéből március 15-ig 10 százalékos árengedmény. 2174

**Fogak ápolására
legjobbnak
bizonyult az
EBODONT
1329 fogkréme**

Kapható a RÓZSA nagydrogériában, Cluj, Piata Unirei Nr. 26.

TOJÁS-

festék minden színben, versenyen alóli áron, jó minőségben beszerezhető:

„LUXOR” vegyészeti gyár, Cluj,

Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12—97. Engros engedmény. 1295

Miért fizet magas vámot

drága és gyenge külföldi cipők után amikor **olcsó, tartós és elegáns cipőket** vehet

1301 a maga, felesége és gyermekei számára is a cluji (kolozsvári)

**Renner Bőrgyár Rt.
kötő termékeiből.**

Szerkesztő
hivatal és
Cluj-Kolozsvár
L. Pop. — Br
Az Uj Kele
Szerkesztőség
Kiadóhivatal
Nyomda .....
Héber osztály
Zs. N. Sz. ....

A kéziratok
szerkesztőség
dők. ... Kézir
adunk vissza
hetünk

V. évfoly

Pírhu

A vála
győztek. V
nem ismerj
járatot; eg
pásra talál
de meglep
nagy bíróz
lankadt. Az
lembiztossá
sik oldalon
reség és k
osztás meg
van, már
azt a szitú
kult. A né
nyozó neme
számára ad
hatalom ma
ralisokké.

Ok tudj
tottak több
vezérek ok
kusok; nem
musban re
lajdonítsák
lizmus már
rászát, ah
 régi tartalm
fanatikusok
embereknek
csak szabad
mindig tud
megőni a
ez a vezető
rálizmus ne
a francia, v
fogalmát. I
lehetett vel
is többet le
szóval, me
sabban omi
azok a prog
san áttetsző
liberalizmus
tatott itt
liberalisok g
történhetett.
jük nagyobb
Az ellen
fejezett tény
fel különáll
most még
szen ha kü
ráciáért, a
olyan néppe
akarja a
jogkiterjeszt
erővel kell
kor a nép
hagyta el,
akarata erős
rata, mert e
gandisztikus
gyöngült és
ahhoz, amit
gyöngébb
sege van
lan ellenzék
akarni, am
kítettani az

Hogy az
kötött fog
eredménye
lennék tart
passzivitásra
tiltakozásna
litikának tu
körülatlan. A
nemzetgyűlé
több erői k
már a válas
nem szabad
nem leszerel
delemre buz
más a küzd
vényhozásba
a hatalomér
tásáért küzd
lom oldhat